ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA CELJU

ingrad CELJE

GLASILO KOLEKTIVA

LETNIK XIV. ŠT. 6—7
JULIJ 1965

Kako smo volili

V ORGANE DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA

V torek, dne 18. maja, je kolektiv Ingrada volil polovico članov delavskega sveta podjetja in polovico članov delavskih svetov sektorjev. Razpoloženje v kolektivu je bilo praznično. Večina delavcev je želela opraviti svojo dolžnost že pred pričetkom rednega dela. Določeno je bilo, da se volišča odprejo ob 6. uri, vendar so jih volilni odbori morali odpreti že prej na zahtevo delavcev, da bi se izognili večjemu izpadu delovnih ur. Velika večina volilcev je volila že v prvih jutranjih urah. Najprej pa so volitve zaključili v sektorju za zaključna dela. Volitve so se vršile na 14 voliščih. Od vpisanih volilcev 1676 jih je volilo 1356 ali 80,9 %. Najvišjo udeležbo je dosegel sektor za zaključna dela na volišču v Celju, kjer je glasovalo kar 95,5 % volilnih upravičencev, dočim je bila udeležba najslabša na sektorju Celje, kjer je glasovalo le 65,4 % volilcev.

Na volišču sektorja Celje v Celju je glasovalo 65,4 % volilnih upravičencev; na volišču sektorja Štore je glasovalo 90,6 % volilnih upravičencev; na volišču sektorja Cinkarne v Cinkarni je glasovalo 78,5 % volilnih upravičencev; na volišču sektorja Cinkarne v Laškem je glasovalo 66,3 % volilnih upravičencev; na volišču sektorja Medlog je glasovalo 84,5 % volilnih upravičencev; na volišču sektorja Centralni obrati je glasovalo 72,3 % volilnih upravičencev; na volišču sektorja zaključna dela v Celju je glasovalo 95,5 % volilnih upravičencev; na volišču sektorja zaključna dela na Gomilskem je glasovalo 80,0 % volilnih upravičencev; na volišču sektorja Ljubljana v Ljubljani je glasovalo 89,0 % volilnih upravičencev; na volišču sektorja Ljubljana v Trbovljah je glasovalo 93,5 % volilnih upravičencev; na volišču sektorja v Slovenskih Konjicah je glasovalo 92,1 % volilnih upravičencev; na volišču sektorja Slovenske Konjice v Ptuju je glasovalo 80,9 % volilnih upravičencev; na volišču sektorja Žalec je glasovalo 84,8 % volilnih upravičencev; na volišču uprave podjetja je glasovalo 91,8 % volilnih upravičencev.

V delavski svet podjetja je kandidiralo kar 34 kandidatov, volili pa smo jih le 18, v čemer je velika demokratičnost in velika izbira med kandidati.

Na volitvah so bili izvoljeni po sektorjih v DS podjetja naslednji člani kolektiva:

iz sektorja Celje: Gorjup Stane, zidar, Hladnik Silvo, gradbeni tehnik;

iz sektorja Štore Kovač Hilda, gradbeni tehnik, Krizmanič Mijo, PK gr. del;

iz sektorja Cinkarna: Hlačar Ivan, gradbeni delovodja, Langeršek Ivan, strojnik;

iz sektorja Medlog: Hudomalj Franc, strojni tehnik, Čuješ Franc, KV cementninar;

iz sektorja Centralni obrati: Gmajner Franc, strojni ključavničar, Oberžan Anton, strugar;

iz sektorja zaključna dela: Cizej Igo, skladiščnik;

iz sektorja Ljubljana: Škulj Jože, gradbeni tehnik, Fartek Franc, VK zidar;

iz sektorja Slov. Konjice: Žlaus Martin, gradbeni delovodja;

iz sektorja Žalec Petecin Alojz, referent;

iz uprave podjetja: Markušek Avgust, vodja oddelka, Sadar Jure, ing. projektant, Bezlaj Ivica, tajnica.

V delavske svete sektorjev so bili izvoljeni po posameznih sektorjih:

v DS sektorja Celje: Brežnik Matevž, gradbeni delovodja, Krušič Alojz, gradbeni delovodja, Škoflek Anton, skladiščnik, Filipič Franc, gradbeni delovodja, Lubej Anton, gradbeni delovodja, Žohar Evgen, gradbeni delovodja, Kranjc Ivan, K tesar, Premož Avgust, gradbeni delovodja, Komerički Jože, K zidar.

Delavci novo ustanovljenega sektorja v Štorah so volili prvič svoj delavski svet, zato so volili polovico članov za dveletno dobo, polovico pa za enoletno mandatno dobo. Tako so bili v delavski svet sektorja izvoljeni za dveletno mandatno dobo: Zelič Josip, K tesar; Antolič Stjepan, PK gradbeni delavec; Križmanič Mijo, PK gradbeni delavec; Vogrin Vili, PK gradbeni delavec; Vračko Ivan, K zidar; Čoh Ivan, K zidar; Koščak Franc, PK zidar.

Za enoletno mandatno dobo: Bolarič Ivan, K strojnik; Pukšič Franc, VK tesar; Barila Andrija, K zidar; Beber Vinko, PK delavec; Feguš Jože, gradbeni delovodja; Kolarič Janko, PK delavec; Vočanec Ivan, gradbeni delovodja; Čanžek Ana, snažilka.

V DS sektorja Cinkarna: Golubič Milan, K tesar; Pintarič Stjepan, PK delavec; Hlačar Ivan, gradbeni delovodja; Ježek Josip, PK odrar; Hodža Tomo, K zidar; Mohorko Ignac, K tesar; Hrašar Ivan, gradbeni delovodja; Zupančič Anton, K odrar.

V DS sektorja Medlog: Bajrami Bejadim, VK zidar; Balek Jože, brigadir; Džuraševič Nedeljko, VK zidar; Esih Franc, PK strojnik; Krklec Vinko, K železokrivec; Gros Franc, K strojnik; Magajne Alojz, brigadir; Žerovnik Karel, obratovodja.

V DS sektorja Centralni obrati: Škoflek Milan, vodja avtoparka; Oberžan Jože, mojster delavnice; Gmajner Franc, ključavničar; Božič Jože, mojster delavnice; Čebela Pavel, ključavničar; Špeglič Anton, električar; Štifter Rudi, mojster; Uplaznik Anton, električar.

V DS sektorja zaključnih del: Kregar Adolf, vodja obrata; Cizej Igo, skladiščnik; Vitanc Martin, žagar; Jug Franc, žagar; Gros Albin, K mizar; Turnšek Franc, K tesar; Travner Ivan, VK mizar.

V DS sektorja Ljubljana: Blagojevič Nikola, K tesar; Novak Franc, K zidar; Klement Rudolf, gradbeni delovodja; Pilko Juli, VK tesar; Klement Štefan, K zidar; Lebar Danilo, VK zidar; Videc Vinko, mizar.

V DS sektorja Slovenske Konjice: Gašnak Ivan, K zidar; Ofentavšek Jože, K zidar; Jazbec Olga, obrač. tehnik; Molan Željko, obrač. tehnik; Rebernak Franc, K zidar; Šuperger Jakob, K tesar; Kranjc Džuro, K tesar.

V DS sektorja Žalec: Antolinc Franc, K tesar; Klinar Stanko, K zidar; Kovač Ivan, K zidar; Hribernik Anton, gradbeni delavec; Štrukelj Franc, K tesar; Modrijančič Andrej, K zidar Lukner Franc, K tesar.

Zanimiva je ugotovitev, da je bilo v delavske svete sektorjev izvoliti 76 članov, kandidiralo pa je 110 kandidatov.

Pričakujemo, da bodo izvoljeni člani delavskih svetov opravičili zaupanje volilcev. Pri njihovem delu pa jim želimo mnogo uspešnega dela.

V eni prihodnjih številk bomo objavili probleme in naloge higienskovarstvene službe v podjetju. Slika prikazuje nepravilno praznenje »vagončka« žičnice.

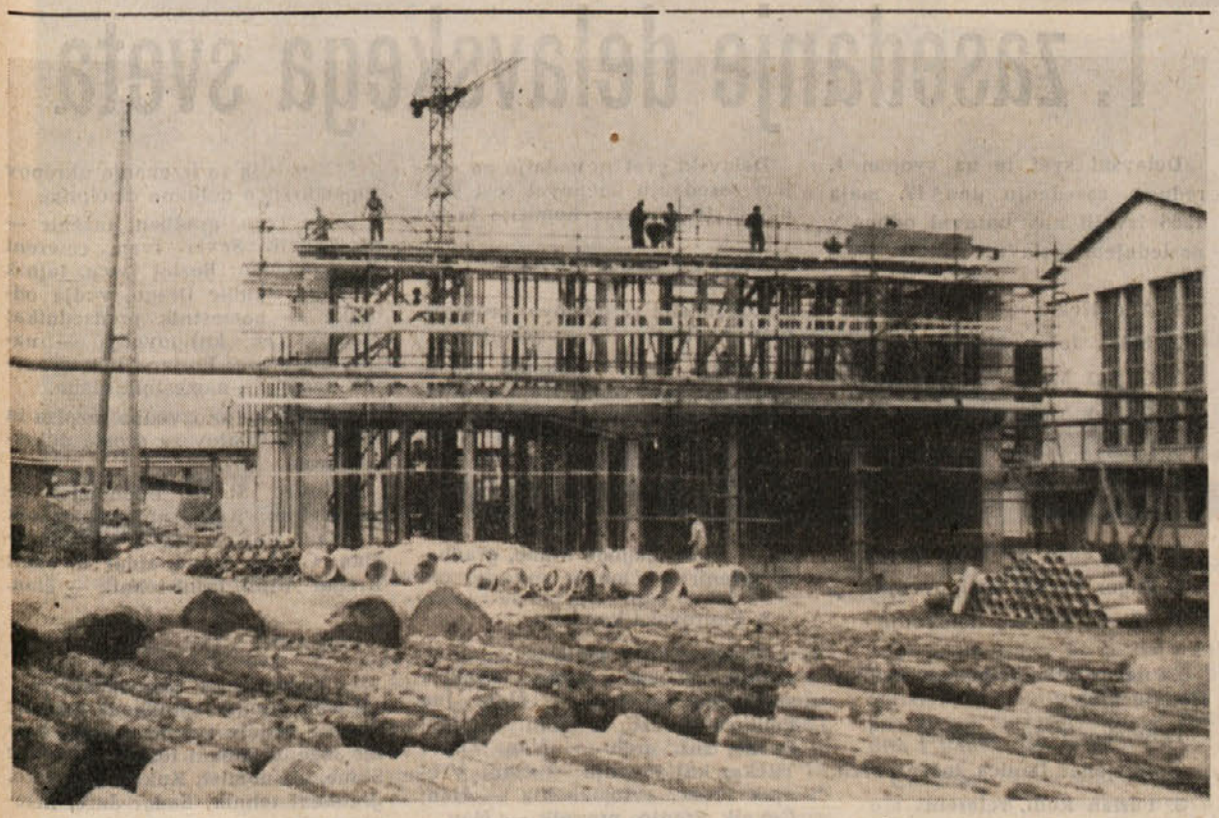

Gradnja nove žage v LIN — Nazarje. Objekt bo v celoti iz armiranega betona. Vsi betoni bodo ostali vidni. Strešni nosilci so armiranobetonski, svetle razpetine 20 m. Objekt mora biti zgrajen v zelo kratkem času.

NESREČE V APRILU

V mesecu aprilu nismo imeli težjih nezgodnih primerov. Očitno je, da so gradbišča pod vtisom smrtne nesreče kleparja Draškoviča Milana v steklarni Straža koncem marca, zaostrila varnostne ukrepe na delovnih mestih in pri delu. Zato smo zabeležili le lažje primere poškodb:

Tovariš Jurišič Ljubomir je stopil na žebelj in si poškodoval nogo.

Tovariš Djurič Milutin si je z žebljem poškodoval dlan desne roke.

Tovariš Cizelj Mirko se je pri nakladanju armature vbodel z žico v roko in jo poškodoval.

Tovariš Šip Štefan si je poškodoval roko pri prenašanju javitkov.

Tovariš Zorinič Jože se je močneje poškodoval na glavi, ker mu je sodelavec Mlakar vrgel grezilo preko stopnišča tako nerodno, da mu je priletelo v glavo.

Zaradi teh poškodb bodo navedeni tovariši izgubili 35 delovnih dni, oziroma 280 delovnih ur.

Značaj poškodb kaže, da gre v treh primerih za vbode z žebljem ali žico. Z nekoliko več pozornosti pri delu, bi take poškodbe lahko odpadle. Primer tov. Šipa dokazuje, da se prenašanje zavojev, zavitkov in bremen opravlja na neprimeren način, ki dovede do poškodbe.

Tudi metanje grezila je dokaz, kako ne smemo ravnati pri podajanju orodja ali materiala in da tak način nujno privede do poškodbe.

Omenjeni primeri dokazujejo, da je dejansko mogoče poškodbe preprečiti ali jih vsaj omejiti, vendar ob pogojih, da se možne poškodbe v naprej preprečijo.

Pri vsem pa je potrebno omeniti dejstvo, da nas na načrtno ukrepanje v varstvu za krajši čas napeljejo le težke poškodbe in smrtne nesreče, potem pa gre sčasoma zopet vse v pozabo do naslednje nesreče. Tako dojemanje pa ne zmanjšuje števila delovnih nezgod, temveč jih žal samo povečuje.

I. S.

POROČILO

o delu UO v mandatni dobi od 6. VII. 1964 do 30. V. 1965 na 1. redni seji novoizvoljenega delavskega sveta podjetja

— število članov: 11
— število rednih sej: 13
— število izrednih sej: 3
— problematika dela:

1. redna seja, dne 6. VII. 1964
— Izvolitev predsednika UO
— Poročilo prejšnjega predsednika UO o stanju
— Obračun proizvodnje

2. redna seja, dne 28. VII. 1964
— Polletni obračun
— Draginjski dodatek

1. izredna seja, dne 10. 8. 1964
— Obračun proizvodnje

3. redna seja, dne 27. 8. 1964
— Korektura investicijskega programa za leto 1964
— Odobritev glavnih nabav po planu za leto 1965
— Dopolnitev pravilnika o štipendiranju
— Dopolnitev pravilnika o delitvi OD (draginjski dodatek)
— Koriščenje sklada skupne porabe v letu 1964 (nakup objektov v Piranu, nakup stanovanj Granj)
— Perspektivni plan sklada SP za leto 1965 in razdelitev na centralni sklad in na sklade EE
— Obračun proizvodnje
— Ukrepi za napredovanje del v Laškem
— Gradnja objektov IC

4. redna seja, dne 11. 9. 1964
— Obračun proizvodnje
— Poročilo kadrovske komisije

5. redna seja, dne 2. 10. 1964
— Oktober — mesec varnosti

6. redna seja, dne 10. 10. 1964
— Obračun proizvodnje

7. redna seja, dne 24. 10. 1964
— Proizvodna problematika (skrčenje obsega del, zasedenost kapacitet, zimsko delo, perspektive)
— Smernice ObLO in sodelovanje z Občinsko skupščino
— Poročilo kadrovske komisije
— Imenovanje inventurnih komisij
— Rebalans plana
— Razhodovanje starih OS
— Naselitev praznih sob nad upravo podjetja

8. redna seja, dne 9. 11. 1964
— Obračun proizvodnje

9. redna seja, dne 16. 11. 1964
— Obračun proizvodnje

10. redna seja, dne 25. 12. 1964
— Reševanje prošenj in pritožb

11. redna seja, dne 4. 2. 1965
— Inventura za leto 1964
— Informacije o poteku letnega obračuna za leto 1964
— Poslovna dejavnost v letu 1965 in priprave za plan

2. izredna seja, dne 18. 2. 1965
— Razprava o zaključnem računu za leto 1964

3. izredna seja, dne 24. 2. 1965
— Reševanje prošenj in pritožb

12. redna seja, dne 13. 4. 1965
— Gospodarska problematika

13. redna seja, dne 14. 5. 1965
— Obračun proizvodnje za prvi kvartal
— Plan za leto 1965
— Podelitev priznanj športnim in družbeno političnim delavcem podjetja v skupni višini neto 310 tisoč din
— Določitev članarine DIT za leto 1965 v višini 120.000 din
— Določitev članarine GC v Ljubljani v višini 1,000.000 din.

Poleg navedene glavne problematike je bila na vsaki naslednji seji ugotovljena izvršitev sklepov prejšnje seje. S tem se je zagotovila kontinuiteta in kontrola dela. Pod točko razno pa so bile redno obravnavane različne vloge, prošnje in pritožbe.

Udeležba članov UO na sejah:

1. Bandič Jerko:	15×, 1× opravičeno
2. Borinc Alojz:	12×, 3× oprav., 1× neopravičeno
3. Čonč Anica:	10×, 4× oprav., 2× neopravičeno
4. Funkl Rafko:	13×, 2× oprav., 1× neopravičeno
5. Gajšek Maks:	16×
6. Košenina:	12×, 4× opravičeno
7. Maligoj Darko:	13×, 3× opravičeno
8. Mlejnik Vital:	14×, 2× opravičeno
9. Ratajc Drago:	9×, 6×oprav., 1× neopravičeno
10. Vrbnjak Franc:	12×, 1× opravičeno
11. Žagar Tilčka:	15×, 1× opravičeno

Poleg navedenih so se sej UO udeležili še naslednji:

1. Ajster Roman — predsednik DS 13 krat;
2. Arnoš Ludvik — analitik 8 krat;
3. Čmak Henrik — tehnični direktor 3 krat;
4. Kulovec Stane — direktor GRS 14 krat;
5. Fifer Egidij — namestnik člana 3 krat;
6. Mestrič Rudi — predstavnik sektorja Ljubljana 4 krat;
7. Šuster Vili — namestnik člana 1 krat;
8. Vitanc Franc — direktor spl. službe 11 krat;

Poleg tega pa so sodelovali še predstavniki najrazličnejših služb, katere je povabil UO zaradi specifičnosti obravnavanih nalog.

Ocena dela UO:

UO je v pretekli mandatni dobi reševal najrazličnejše probleme in naloge tako iz gospodarskega kot iz družbeno političnega področja. Čeprav mu je bila osnovna naloga delovanje in napredek podjetja, je to nalogo reševal skozi širši vidik družbenega upravljanja in samoupravljanja. Nemalokrat je hote ali nehote posamezna služba, sektor ali posameznik skušal uveljaviti svoje koncepte tudi v delovanju UO, vendar je bil tak predlog ali zahteva preštudirana tudi iz najširšega vidika, iz vidika koristi celotnega podjetja oziroma družbe. Če ni odgovarjal tem širšim, skupnim ciljem je bil seveda odklonjen. V delovanju UO je bila široka demokracija, vsak problem se je analiziral z več strani, vsak član UO je imel pravico in dolžnost osvetljevati določeni problem s svojega stališča. Če UO sam ni imel materiala za izdelavo analiz o nekem problemu je zahteval dodatno gradivo od posameznih strokovnih služb. V kolikor so bila mnenja članov UO deljena je o končni definiciji sklepa odločalo glasovanje.

Priporočilo novemu UO:

Stari in novi člani UO bodo nadaljevali naše delo, ko bodo reševali najrazličnejšo problematiko. Predlagam jim, da že takoj v začetku svoje mandatne dobe pregledajo celotne sklepe starega UO. V kolikor nekateri od njih še niso realizirani, naj zahtevajo obrazložitev. Za tekoče delo pa jim predlagam čim več kontaktnega sodelovanja v vprašanjih organizacije dela in ustvaritve dohodkov delitve ČD in OD ter odnosov med ljudmi, vendar vse to ne samo s stališča posameznega sektorja ali službe, temveč tudi s širšega stališča podjetja, ki pa mora prav tako odgovarjati načelnim principom našega skupnega socialističnega družbenega reda.

Predsednik UO:
Darko Maligoj, dipl. ing. arh.

Od Republiškega zavoda za socialno zavarovanje Ljubljana smo prejeli dopis pod št. 190-109/65-3, katerega vsebino v celoti objavljamo:

1. Po določbah 73. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih ima zavarovanka ob porodu pravico do porodniškega dopusta, ki traja brez presledka 133 dni. Zavarovanka sme nastopiti dopust 45 dni pred porodom, obvezno pa ga mora nastopiti 28 dni pred porodom. V obeh primerih bo zavarovanka glede na določbo 1. odstavka citiranega člena koristila porodniški dopust največ 133 koledarskih dni.

Zavarovanki, ki ne bo nastopila porodniškega dopusta niti 28 dni pred porodom, gre nadomestilo osebnega dohodka po porodu največ za 105 dni, ker je skrajni rok nastopa porodniškega dopusta 28 dni pred porodom po zakonu obvezen.

Zavarovanka, ki nastopi po presoji zdravnika porodniški dopust prej kot 45 dni pred porodom (zakasneli porod), ima v smislu 70. člena ZZZ pravico do nadomestila tudi za te dni.

Ker se uporabljajo predpisi temeljnega zakona od 8. 4. 1965 dalje, se bodo novi predpisi o izplačevanju nadomestila in trajanju porodniškega dopusta uporabljali za vse zavarovanke, ki so bile ob uveljavitvi zakona še na porodniškem dopustu po prejšnjih predpisih.

2. Po določbah 1. odstavka 39. člena TZDN pripada materi po preteku porodniškega dopusta pravica do štiriurne zaposlitve samo v primeru, če mati z zahtevo uveljavlja to pravico. Zahtevek bo zavarovanka praviloma vložila v organizaciji, kjer je zaposlena, zavodi za socialno zavarovanje pa bodo tudi v bodoče izplačevali nadomestilo osebnega dohodka za skrajšan delovni čas na podlagi potrdila o otrokovem rojstvu in potrdilo o osebnem dohodku s skrajšanim delovnim časom, za obdobje, za katero bodo organizacije predložile potrdila, vendar največ za osem mesecev po porodu.

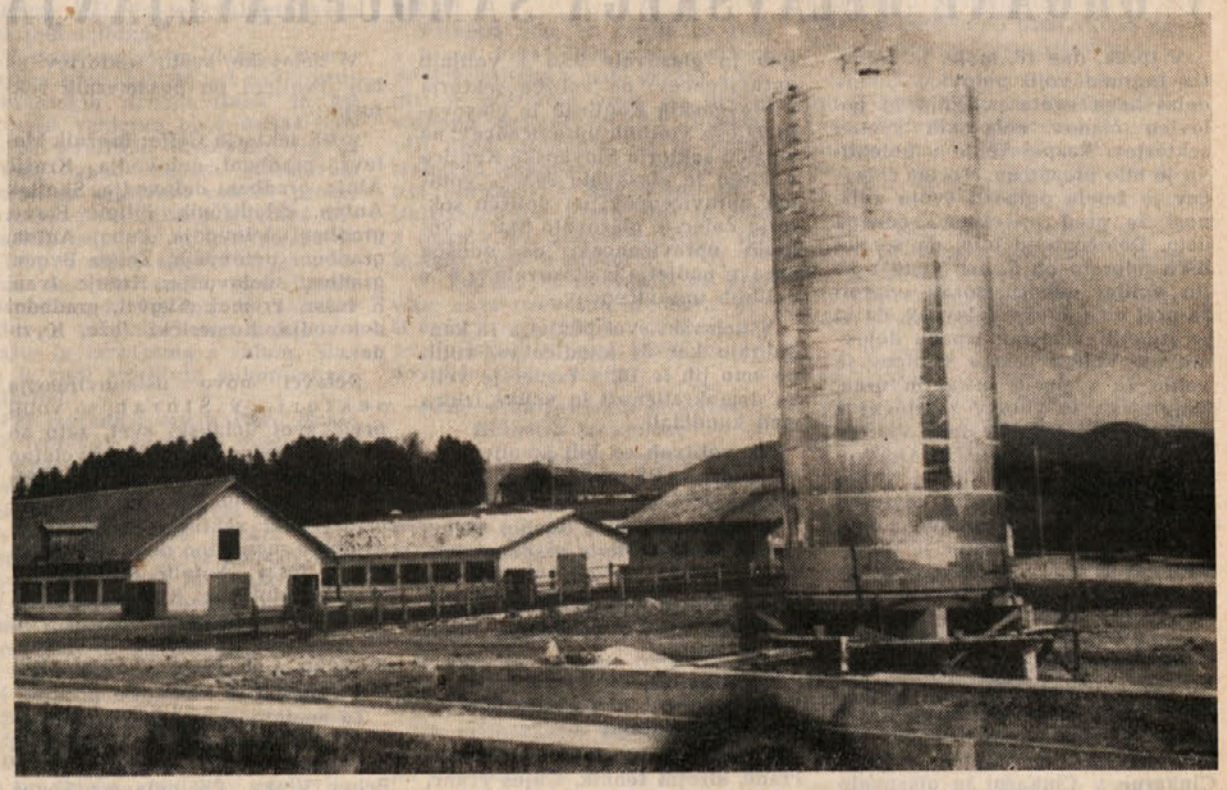

Stolpni silos za ca. 500 m³ silaže. Podstavek je armirano betonski, sam stolp pa iz aluminijaste pločevine. Zanimivost tega sistema je, da se lahko silos stalno dopolnjuje z zelenim silažnim senom na zgornji strani, na spodnji strani pa je odvzem silaže.

1. zasedanje delavskega sveta

Delavski svet je na svojem 1. rednem zasedanju dne 17. maja 1965 izvolil nov upravni odbor v naslednjem sestavu:

1. **Andolšek Bogo, obratovodja**
2. **Balek Jože, zidar**
3. **Gajšek Maks, šef sektorja**
4. **Gajšek Maks, mojster**
5. **Lakovič Alojz, referent**
6. **Maligoj Darko, inženir arch.**
7. **Pavlin Peter, gradbeni inženir**
8. **Škulj Jože, gradbeni tehnik**
9. **Žager Tilčka, knjigovodja**
10. **Žlaus Martin, delovodja**

Za namestnike članov upravnega slednje člane:

1. **Belehar Franc, mojster**
2. **Bresjanac Danica, inženir arch.**
3. **Furlan Rudi, referent**
4. **Grabner Rafko, vodja oddelka**
5. **Horvat Janez, zidar**
6. **Korošec Miran, mojster**
7. **Kranjc Alojz, gradbeni tehnik**
8. **Meštrič Rudi, železokrivec**
9. **Mirnik Karl, delovodja**
10. **Rajh Vlado, mojster**

Novo izvoljeni upravni odbor je imel svojo prvo sejo dne 7. 6. 1965, na kateri je soglasno izvolil za predsednika tega organa Darka Maligoja, inž. arch., ki je že eno mandatno dobo zelo uspešno vršil to funkcijo.

Delavski svet je nadalje na svojem zasedanju imenoval šest stalnih in tri občasne komisije in to:

Stalne komisije

1. Komisija za poslovni program, plan in ekonomska vprašanja:

Pograjc Ciril, gradbenih tehnik — predsednik; Čmak Henrik, gradbeni inženir — tajnik; Arnuš Ludvik — ek. analitik — član; Kulovec Stane, ekonomist — član; Cijan Ivan, gradbeni inženir — član; Pinter Jože, gradbeni tehnik — član; Šterbenc Ivo, gradbeni inženir — član; Zagode Stane, gradbeni inženir — član.

2. Kadrovska komisija

Novak Karlo, mojster — predsednik; Vitanc Franc, direktor splošnega sektorja — član; Jug Emil, vodja IC — član; Maligoj Darko, inž. arch. — član; Žager Tilčka, knjigovodja — član; Vrbnjak Franc, avtomehanik — član; Čevnik Franjo, pravnik — član.

3. Komisija za družbeni standard

Čmak Ivan, gradbeni tehnik — predsednik; Grabner Rafko, šef komunale, tajnik; Furlan Rudi, pers. referent — član; Skubic Drago, gradbeni tehnik — član; Sadar Jure, inž. arch. — član; Knez Anica, knjigovodja — član.

4. Komisija HTV

Klenovšek Štefan, delovodja — predsednik; Sever Ivan referent HTV — tajnik; Colarič Milan, strojni tehnik — član; Pavlin Peter, gradbeni inženir — član; Jošt Jože, mojster — član.

5. Komisija za izrekanje ukrepov zoper kršilce delovne discipline

Cijan Ivan, gradbeni inženir — predsednik Sever Ivan, referent HTV — član; Bezlaj Ivica, tajnik — član; Skubic Drago, vodja oddelka — namestnik predsednika; Naglav Lea, knjigovodja — namestnik člana; Borinc Alojz, upravnik naselja —namestnik člana.

6. Komisija za izvedbo razpisa in izbiro kandidatov za prosta delovna mesta

Kulovec Stane, ekonomist — predsednik; Kos Anton, kadrovik — član; Gajšek Maks, mojster — član; Gorjup Stane, zidar — član; Kregar Adolf, lesni tehnik — član.

OBČASNE KOMISIJE

1. Komisija za racionalizacije

Čmak Henrik, gradbeni inženir; Colarič Milan, strojni tehnik; Pinter Jože, gradbeni tehnik; Kulovec Stane, ekonomist; Kukovec Slavko, gradbeni tehnik; Sadar Jure, inženir arch.

2. Komisija za 42-urni delovni tednik

Vitanc Franc, direktor splošne službe; Arnuš Ludvik, analitik; Cijan Ivan, gradbeni inženir; Bratina Franc, delovodja; Bandič Jerko, gradbeni tehnik; Sever Ivan, referent za HTV; Vrbnjak Franc, avtomehanik; Zbiljski Ludvik, instruktor.

3. Komisija za samoupravne akte

Kulovec Stane, ekonomist; Čevnik Franjo, pravnik; Cijan Ivan, gradbeni inženir; Maligoj Darko, inženir arch.; Vitanc Franc, direktor splošne službe.

OBRATNA SREDSTVA

Že pri zaključnem računu za leto 1964 smo ugotovili, da so bila obratna sredstva v preteklem letu prenizka, zlasti pa še zaradi tega, ker so bila prekomerno vezana na dolžnike — investitorje. Tudi letos so obratna sredstva vezana na investicijske objekte, na gradnjo stanovanj za trg, v zalogah materiala in drobnega inventarja, v polizdelkih, v pripravljalnih delih in v nedovršeni proizvodnji.

Vezana obratna sredstva dne 31. marca 1965 so bila naslednja:

	v 000 din
1. Denarna sredstva	19.429
2. Terjatve do kupcev	562.396
3. Zaloge materiala in drobnega inventarja	579.905
4. Nedovršena proizvodnja	54.733
5. Pripravljalna dela	116.777
6. Ostalo (k. 13, 14, 16, 22, 24)	103.223
Skupaj	1,436.463

Del poslovnega sklada, ki se uporablja za obratne namene je znašal dne 31. 3. 1965 295,021.000 din, od tega je minimalni znesek obratnih sredstev v poslovnem skladu 159 milijonov. Tako stanje obratnih sredstev v poslovnem skladu je bilo 31. 3. t. l. in so bila po tem času že nabavljena nekatera osnovna sredstva. Vrednost nabavljenih osnovnih sredstev je torej že znižala navedeni del obratnih sredstev. Na podlagi novih gospodarskih ukrepov morajo izločiti vse gospodarske organizacije iz finančnih sredstev za investicije 20 % za obratna sredstva. Na ta način se bodo minimalna obratna sredstva pri našem podjetju povečala še za nadaljnjih 40 milijonov. V sedanji situaciji je ta ukrep nujen in je zaradi splošnega omejevanja kreditov absolutno potrebno, da se odložijo nabave predvidenih osnovnih sredstev in tako zadrži čim višji del poslovnega sklada za obratna sredstva.

Viri obratnih sredstev dne 31. 3. 1965:

	v 000 din
1. Obratna sredstva v poslovnem skladu	295.021
2. Krediti za trajna obratna sredstva	145.861
3. Kredit za gradnjo stanovanj za trg (rep.)	129.307
4. Kratkoročni krediti za za občasna obr. sred.	140.000
5. Dobavitelji	208.293
6. Ostali (k. 12, 23)	91.198
7. Skupaj	1,009.680
8. Avansi	395.879
9. Vsega (7 + 8)	1,405.559

Čeprav so znašala razpoložljiva obratna sredstva (viri) 31. 3. 1965 1.405,559.000 din, ta v prihodnjem obdobju ne bodo zadostovala, ker stalno nihajo. Avansi se pri nekaterih objektih manjšajo, ker se po pogodbah pri zadnjih situacijah že obračunavajo. Pri gradnji stanovanj za trg pa se dela vršijo na nekaterih objektih, pri katerih še niso zagotovljena finančna sredstva v primerni višini, niti z avansi ali predplačili kupcev, niti ne z ustreznimi krediti. Zaradi tega bo zagotovitev obratnih sredstev, tj. financiranje vseh investitorjev oz. kupcev stanovanj za trg, povzročalo še precej velike težave.

V letu 1964 so znašala povprečna obratna sredstva ca. 20 % od pogojene vsote (prodajne cene). Pri investitorjih imamo letos zagotovljene avanse od 15 % do 20 %. V kolikor bodo tekla tudi redna plačila situacij naročenih del od investitorjev, bodo obratna sredstva, ki so namenjena za investicije in ostale objekte v glavnem zadostovala. Vse pa je odvisno od že navedenega stanja — vezave obratnih sredstev. Ponovno bomo morali pretresti vse zaloge materiala in ugotoviti, kaj je za intenzivno proizvodnjo potrebno in kaj se še lahko porabi ali pa celo odproda. Vprašanje je, če gledamo na zaloge materiala vedno dovolj racionalno, predvsem pa s stališča interesov gradbenega podjetja kot celote.

Predvideno je, da bo znašala proizvodnja po planu za leto 1965 6 milijard 080,000.000, od tega gradnja stanovanj za trg 2.820,000.000 din. Če upoštevamo že sklenjene pogodbe o prodaji stanovanj, predplačila kupcev ter ostale podatke o graditvi stanovanj za trg (terminski in finančni plan, dinamiko itd.), potem bi po določenih in delno ocenjenih pokazateljih na dan 10. maja t. l. še primanjkovalo obratnih sredstev za obdobje do decembra 1965 450 milijonov dinarjev.

Kljub temu, da so letos obveznosti plačil po situacijah z dokumenti zavarovane, še vedno nastopajo težave celo v takih primerih, kjer vnovčujemo situacije na podlagi dokumentarnih akreditivov. Poslovne banke strogo zahtevajo, da se pozicije situacij ujemajo s predračuni. Pri nekaterih objektih iz leta 1964 so se nadaljevala dodatna dela, s končnimi situacijami se pa zavlačuje že peti mesec in nikakor se ne more priti do konca, da bi se tako sprostila vezana obratna sredstva. Kolavdacije objektov se bodo morale vršiti v zakonitih rokih, brez ozira na posebne potrebe naročnikov del. Zdaj, ko nam primanjkuje del, moramo še bolj uporno razčiščevati stare salde, ki so ostali iz preteklega leta in doseči, da jih investitorji priznajo in poravnajo. Poslovne banke po predpisih ne smejo tolerirati terjatev, ki so starejše nad 30 dni in morajo zniževati kredite za ustrezne postavke. S tem hočejo doseči, da se obratna sredstva izkoristijo do optimalne možnosti, kar je v precejšnji meri tudi dosegljivo. S tem v zvezi je pa tudi popolnoma jasno, da se dajo določena dela pospešiti in da se lahko marsikaj v naprej pripravi, da se posamezni podatki hitreje uskladijo z nadzornimi organi itd.

Če bomo hoteli graditi stanovanja za trg za neznanega kupca in šele gotova stanovanja prodajati kupcem, bodo banke morale v celoti kreditirati proizvodnjo stanovanj. Ker pa v sedanji situaciji ne moremo graditi stanovanj za trg brez obratnih sredstev, sklepamo z nekaterimi kupci pogodbe, da nam nakazujejo predplačila za stanovanja. Ta predplačila kupcev se pa ne ujemajo z doseženo vrednostjo izvršenih del, odnosno z dinamiko izgradnje. Zato je vedno več izvršenih del pri stanovanjski graditvi za trg, ki jih morajo pokrivati dodatna obratna sredstva (krediti). Pri objektih, ki so pogojeni z investitorji, se pokriva mesečni znesek realizacije z rednimi plačili ali pa proti koncu del z obračunavanjem avans.

Vplačila kupcev stanovanj bi morala biti tako sinhronizirana s tekočo proizvodnjo, da bi sproti pokrivala izvršena dela, razen tistih, ki bi bila pokrita z obratnimi sredstvi iz drugih virov (lastna obratna sredstva, republiški srednjeročni kredit, kratkoročni kredit komunalne banke). Neenakomerno prilivanje in vezanje obratnih sredstev povzroča tudi to, ker nikdar ne vemo število stanovanj, ki jih bo konsumiral trg, kakor tudi ne rokov dograditve. Pri tem večkrat ne vemo točno, če bo na razpolago material, kako bodo potem potekala obrtniška dela itd.

Končno še poglejmo, kakšno je sedanje stanje s kreditiranjem obratnih sredstev. Na podlagi pogodbe za kratkoročni kredit za gradnjo stanovanj za trg z dne 1. novembra 1964 je bil podjetju odobren kredit v znesku 100,000.000 din. V zvezi z novimi gospodarskimi ukrepi smo pa že 9. aprila t. l. morali ta kredit v celoti odplačati, ker je bil dodeljen iz povečanih emisijskih sredstev. Res je, da smo kredit vrnili iz avansa, ki smo ga v enakem znesku prejeli iz stanovanjskega sklada Občinske skupščine Celje, vendar pa je ostala višina obratnih sredstev zato nespremenjena.

Sklad SRS za zidanje stanovanjskih hiš v Ljubljani nam je s pogodbo o posojilu za proizvodnjo stanovanj za trg z dne 26. 11. 1962 odobril posojilo v višini 150 milijard din z vračilnim rokom 5 let. Ker pa posojila vračamo v polletnih anuitetah, je znašal neodplačani del posojila na dan 1. maja 1965 še 114,765.923 din. Z ozirom na to, da letos nimamo na razpolago dovolj obratnih sredstev stanovanj za trg, smo prosili navedeni sklad SRS, da spremeni ostanek neodplačanega posojila v dolgoročni kredit za trajna obratna sredstva ali pa vsaj odloži plačilo anuitet za dve leti. Naš zahtevek je bil zavrnjen z motivacijo, da s finančnimi sredstvi odplačanih anuitet razpolaga Splošna gospodarska banka v Ljubljani, ki je pa ta sredstva že vnaprej razporedila za ustrezne namene. Na ta način se razpoložljiva obratna sredstva manjšajo in bomo po razporedu za 1. november t. l. zopet morali odplačati naslednjo anuiteto v znesku 15,000.000 din in bo ostalo od srednjeročnega kredita v novembru 1965 le še 99,788.101 din.

Do 31. maja t. l. nam je pri Komunalni banki v Celju odobren kratkoročni kredit za gradbena dela v znesku 40,000.000 din. Poudarjamo, da bi naše podjetje tudi odplačilo tega zneska precej prizadelo zaradi že omenjenega pomanjkanja obratnih sredstev. Če hočemo tudi v letu 1965 nadaljevati z gradnjo stanovanj za trg na industrijski način in za neznanega kupca, moramo razpolagati z določeno višino obratnih sredstev. Znano je, da letos zelo primanjkuje gradbenega materiala. Kljub temu pa se le dogaja, da dobimo material in ga moramo čimprej plačati, včasih tudi z večjimi predplačili, kar zopet veže večja obratna sredstva kot prejšnja leta.

V zvezi z resolucijo o razvoju našega sistema stanovanjskega gospodarstva, so bila že večkrat postavljena vprašanja kreditiranja stanovanjske izgradnje za trg preko Biroja gradbeništva Slovenije, Zvezne gospodarske zbornice ter ostalih zveznih organov.

Na podlagi Zakona o gospodarsko planskih ukrepih v letu 1965 smo Komunalno banko v Celju ponovno zaprosili za kratkoročni kredit za gradnjo stanovanj za prodajo ali pa za kredit za trajna obratna sredstva v znesku 200,000.000 din. Kljub temu, da imamo še nekaj starih terjatev nad 30 dni, je podjetje zaradi primernega stanja lastnih obratnih sredstev v poslovnem skladu kreditno sposobno, kar se bi moralo upoštevati pri odobritvi kredita.

S. K.

Pogled na novo zgrajeno mlečno farmo v Zalogu. V teh hlevih je prostora za ca. 500 glav goveje živine.

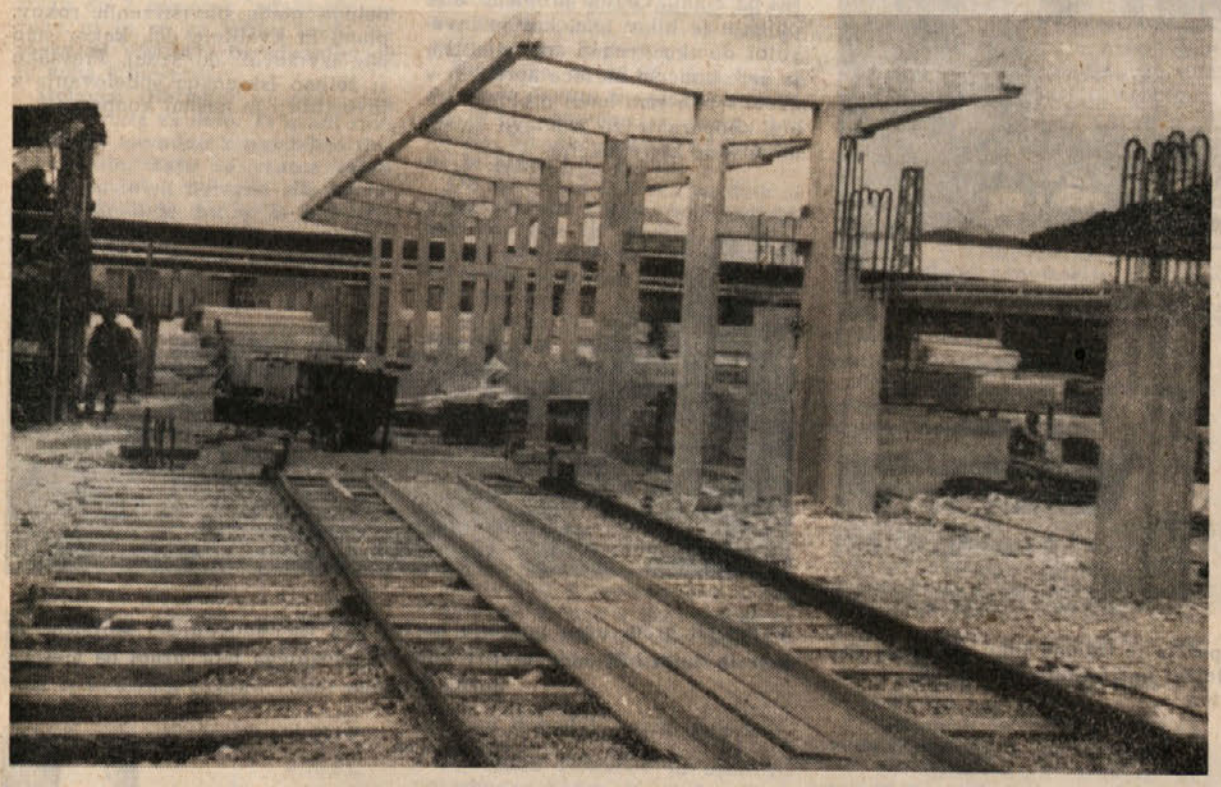

Pogled na armiranobetonsko nosilno ogrodje, preko katerega bodo položeni železni strešni nosilci za streho. Ta objekt bo sortirna lopa za les LIN — Nazarje.

Vsem članom kolektiva GIP »Ingrad« Celje

Z Gradbenim podjetjem iz Bohinja smo sklenili pogodbo za letno planinsko letovanje. Weekend hišica je postavljena na Rjavi skali pod Voglom, levo od žičnice. V neposredni bližini obratuje kuhinja, last Gradbenega podjetja Bohinj. Hrano je lahko dobiti pestro in močno kalorično pri istem podjetju. Pravtako je v bližini tudi gostinski obrat v tako imenovanih brunarcah.

Dnevni pension v omenjeni planinski koči bo znašal 1.400 din, oz. z regresom 900 din. Cena pensiona za otroke do 7. leta starosti je 50 %. V ceni pensiona je upoštevana turistična taksa. Regres lahko posameznik koristi, če bo letoval najmanj 6 dni, a največ 14 dni. Pogoji za regres so isti kot v naših počitniških domovih. Do planinske koče vozi žičnica iz Bohinja. Kraj sam je poznan kot zimski in letni center s prekrasnimi razgledi na Julijske Alpe.

SEKTOR ŽALEC V SLIKI IN BESEDI

Naš sektor ima gradbišča na območju od Celja do Nazarij in v zvezi s tem tudi zelo različne probleme po gradbiščih glede na pogoje dela in samo organizacijo.

Na gradbišču »AERO« Celje smo pričeli z izgradnjo lansko leto in to halo za tehnične papirje in pomožni obrat. Ker ni imel investitor urejene tehnične dokumentacije, smo morali z nadaljnjo izgradnjo prekiniti. Konec meseca oktobra 1964 smo dobili od investitorja urejeno dokumentacijo samo za objekt pomožni obrat, dočim za halo za tehnične papirje še ni dokumentacije — kar si investitor še urejuje. Pripravljalna dela imamo izvršena za oba objekta. Na objektu pomožni obrat smo imeli v glavnem težkoče s fundiranjem, ker smo ta dela pričeli v jeseni, ko je bilo obilno deževje in je bila visoka talna voda in močni zemeljski pritiski. Temelji so točkasti, globine do 4 m. Nosilni stebri iz terena so vidni, armirano betonski. Omembe vredno pri tem objektu je izvedba nosilne strešne konstrukcije, ki je istočasno stropna konstrukcija in sicer: primarni nosilci so montažni, predalčni, armirano betonski, delno prednapeti, razpetine 17.00 m, teže 6 t, katere izdelujemo na gradbišču. Sekundarni nosilci so prav tako montažni armirano betonski, trebušaste oblike, kateri bodo vpeti v sekundarne nosilce. Te sekundarne nosilce pa nam izdeluje naš kooperant sektor Medlog. Preko teh sekundarnih nosilcev pa bodo položene »Siporeks« krovne plošče, pokrite z valovitim salonitom. Sistem tega projekta je takšen, da se lahko objekt po prej navedenem sistemu širi ali pa podaljšuje tlorisno po rastru.

V Zalogu pri Celju smo zgradili za KK Žalec v preteklih dveh letih mlečno farmo za 450 glav goveje živine, na tlorisni površini ca. 40 tisoč m². To so bili v glavnem hlevi, silosi, senik, tehtnica, zunanji tlaki, gnojišča z greznico in strojna lopa. Letos spomladi pa smo končali z vsemi deli.

Prav tako gradimo na Polzeli 2 × 20 stanovanjska bloka za tržišče — investitor je GIP »Ingrad«, glavni kupec teh stanovanj pa bo »Stanovanjski sklad« Žalec.

Za »LIN« Nazarje smo v lanskem letu pričeli graditi sortirno lopo, letos pa še objekt žaga, za katero že ima investitor v glavnem vso opremo. Konstrukcija objekta je zelo zahtevna, ker so vsi betoni vidni in visoke marke. Strešni nosilci so armirano betonski, svetle razpetine 20.00 m, betonirani na mestu samem. Dovršitveni rok III faze je zelo kratek, ker je investitor dobil potrebno tehnično in finančno dokumentacijo koncem meseca marca 1965, inozemski dobavitelji opreme pa morajo pogodbeno pričeti z montažo v začetku meseca julija. Pravtako so v perspektivi predvidene še nove investicije za pomožne objekte k žagi, za katere izgradnjo se mora sektor resno pripraviti, da bo glavni objekt čimprej služil svojemu namenu.

KK Žalec nam je dal v izdelavo 5 hal za obiralne stroje za hmelj, od katerih gradi naš sektor 3, celjski pa 2 hali. Glavni problem za te objekte je bil v tem, ker je investitor dobil potrebno dokumentacijo šele koncem meseca aprila in v zvezi s tem smo imeli problem dobiti kooperante za izdelavo železne nosilne konstrukcije.

Poleg prej omenjenih problemov se pojavljajo še prehrana naših delavcev in delavska naselja, katere si moramo urediti na vsakem novem gradbišču, ker nimamo stalnih gradbišč.

Prepričani smo, da bodo delavci našega sektorja kljub objektivnim težkočam uspešno izvršili zadane naloge glede dovršitvenih rokov, plana in kvalitete del, kakor smo iste izvrševali do sedaj. Pravtako si želimo iskrenega sodelovanja z investitorji in našimi kooperanti.

G. M.

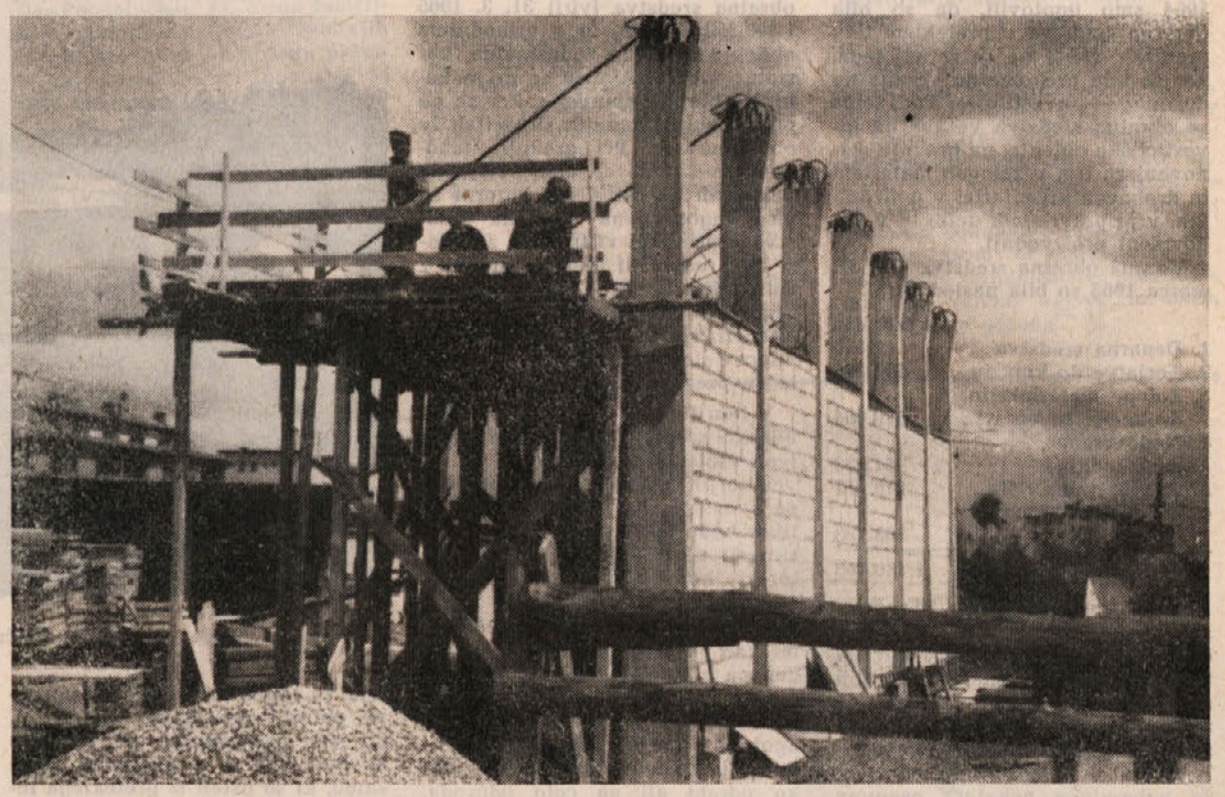

Detajl stebrov na katere bodo obešeni sekundarni nosilci. — Aero Celje

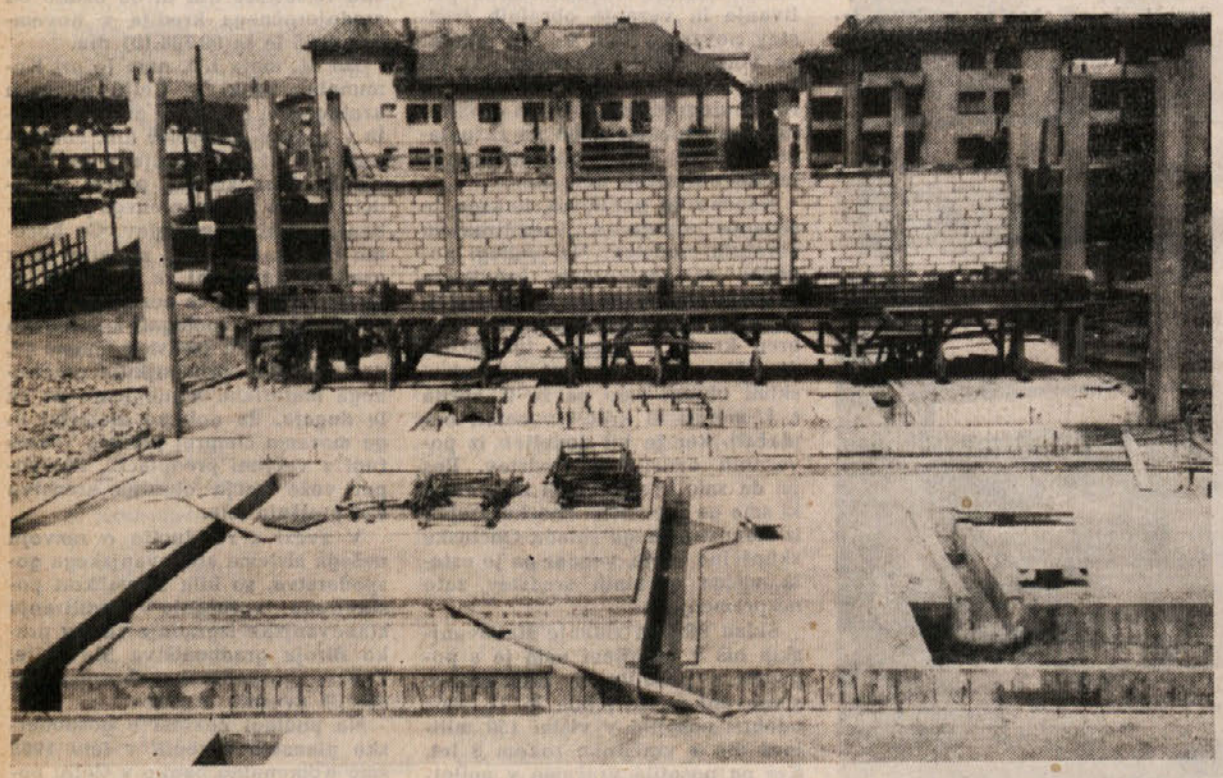

Izdelava premičnega odra za primarni nosilec, razpetine 17 m. Oder z opažem je izdelan tako, da se že zabetonirani nosilec lahko odstrani od opaža tako, da se opaž obrne po vzdolžni horizontalni osi za 90° — navpično. Teža zabetoniranega nosilca je 6 ton.

V Polzeli gradi naše podjetje za trg dva 20-stanovanjska stolpiča, od katerih mora biti eden vseljiv koncem letošnjega leta, drugi pa meseca aprila drugega leta.

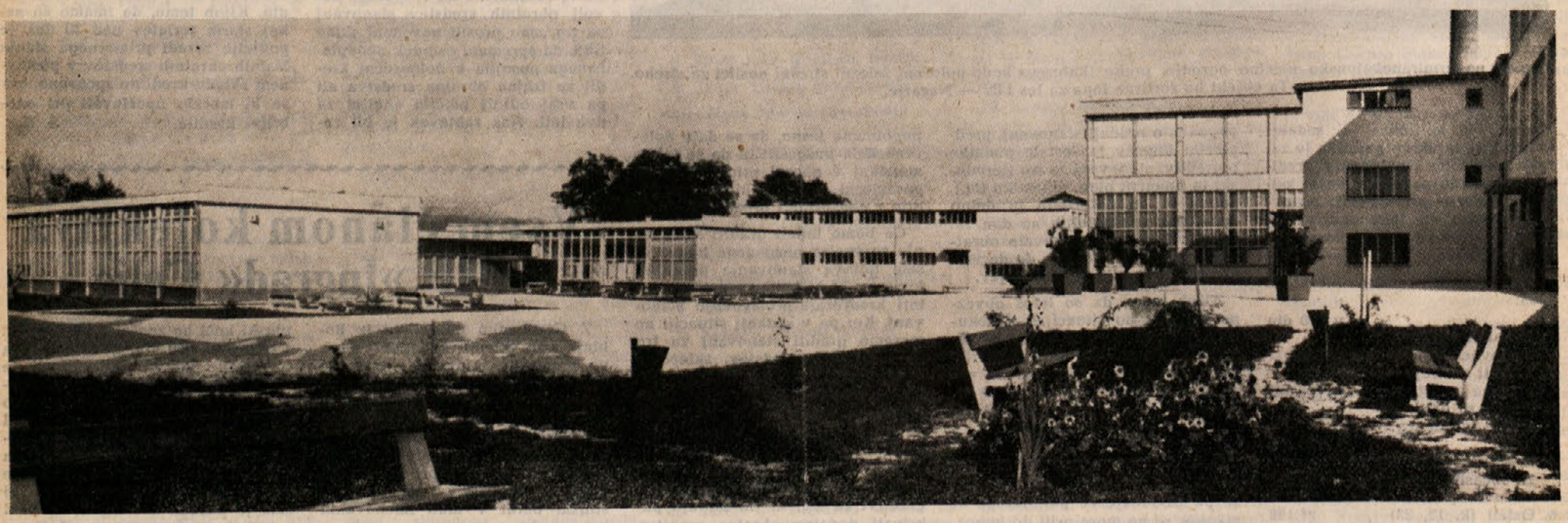

Nova Tovarna nogavic« v Polzeli. V glavnem so pred pričetkom gradnje teh objektov na tem mestu stali objekti, ki pa so bili dotrajani in nesposobni za kvalitetno proizvodnjo njihovih izdelkov in niso odgovarjali HTV predpisom. Investitor se je odločil za rekonstrukcijo tovarne, katera je trajala skoraj štiri leta. Z deli smo zaključili koncem lanskega leta. Nova objekta standard pletilnice in jedilnice sta montažna objekta, za katere je vse elemente izdelalo naše podjetje (sektor Medlog in Žalec).

PRVI STIKI Z ZUNANJIM TRŽIŠČEM

Piše: Ing. IVAN CIJAN:

(Nadaljevanje)

Ostale dajatve

Za neto dobiček po bilanci na koncu leta, se plača 10 % državne in 3 % občinske takse — davek. Kot odbitne postavke se vzamejo: izdatki za plače, najemnine, zakupnina, provizija, zavarovanje, prispevek za sklade, stroški razsvetljave, stroški vzdrževanja strojev, obratov, amortizacija, stroški izdelave pomožnih in začasnih objektov, pisarn, skladišč, administrativni stroški, transportni stroški, obresti na posojila itd. Prizna se kot odbitna postavka 5 % za podjetja (izven zemlje).

Bilanca se mora izdelati po njihovih predpisih in se ji mora priložiti:

— obračun dobička odn. izgube;

— spisek inventarja strojev, zemljišča, objektov, vozil;

— spisek materiala na gradbišču;

— spisek dolžnikov in upnikov;

— izračun amortizacije;

— prikaz skladov;

— določilo o stroških administracije;

— plačilo provizije in obresti.

IV. DELOVNA SILA

Dnevni zaslužek za 8 ur (Libijcev)			Na uro din:
nekvalificirana	0,60—1,00 FL		157—262
zidarji	1,00—1,60 FL		262—420
tesarji	1,20—2,00 FL		315—525
železokrivci	1,20—2,00 FL		315—525
šoferji	1,20—1,50 FL		315—394
električarji	1,50—2,50 FL		394—656
čuvaji	0,80 FL	(potek dvojno)	210
preddelavci	1,00—2,50 FL		262—656

Nadurno delo se plača 50 % več, državni prazniki 100 % (ca. 8). Po 6 urah mora biti odmor 1—2 uri za kosilo. Navadno je delovni čas od 7 do 12.30 in od 2—6.30 popoldne.

Bolniška ni predpisana. Navadno se bolniška 1—3 dni plača, preko 3 dni pa plača delavec oziroma zavarovanje.

Izplačilo delavcev je mesečno, lahko je pa tudi v krajšem časovnem obdobju. Nekatera domača podjetja prakticirajo z dnevnim izplačilom.

Odpovedni rok delavcu, ki je delal preko 3 mesecev, je 7 dni, pri stažu do 3 mesecev, odpovednega roka ni in se ga lahko takoj izplača in odpusti. Za obrtnike je ta doba 6 mesecev.

Delavce (libijske) se prevzema preko urada za delo. Ti uradi razpolagajo navadno z najslabšo delovno silo. Zato se vzame samo gotov odstotek delovne sile preko urada, kasneje, ko se je z delom že pričelo, se pojavlja na gradbišču delovna sila sama, ki išče zaposlitve. Gotove obveznosti do urada za delovno silo imajo delavci sami.

Storilnost delavcev

Storilnost domačih delavcev se ocenjuje od 30—70 % Upoštevati je treba nizko storilnost v času »ramadana«, ki traja 30 dni. Takrat je delavec zaposlen samo 4 ure dnevno, prejemke pa dobiva za 8 ur.

Zanimiva je kalkulacija tovariša Radeja, lastnika gradbenega podjetja v Benghaziju, našega rojaka iz Zagreba, za zidanje 1 m³ zidu iz peščenih blokov:

60 blokov po piastrov	3,60 FL
malta	0,75 FL
zidanje v 8 urah 1 m³	1,20 FL
posluga 2 NK po 0,70	1,40 FL
pribitki in režija	1,20 FL
skupno	8,15 FL
ali	17.100 din

Kljub temu, da je predvidel, da pozida zidar v 8 urah samo 1 m³ zidu je cena za ta zid nižja kot je na našem tržišču.

Možno je predvideti tudi delo v akordu. Samo akordni način oddaje dela mora biti delavcem prikazan na tako jasen in enostaven način, da bo delavcu razumljiv. V tem primeru bi bil verjetno zelo na mestu urni akord.

Pitna voda je oddaljena od gradbišča 500 m. Nočejo, da se voda prinese v vrčih na gradbišče, temveč želi iti pit vsak sam.

Socialno zavarovanje

Delavec se mora zavarovati pri INAS, kjer dobi kartico, na katero se lepijo markice o plačilu zavarovanja. Čim delavec zapusti delo, se kartica vrne INAS.

Lestvica za plačilo zavarovanja:

	FL
Za tedensko plačo do 5,399 FL se plača	0,485
od tega plača podjetje	0,285
delavec sam pa	0,200
Za tedensko plačo preko 5,399 FL se plača	0,811
od tega plača podjetje	0,485
delavec sam pa	0,326

Davek na OD

Na bruto OD, zmanjšan za plačilo INAS, se plača davek na OD. Ta davek plača delavec ali pa podjetje (po dogovoru).

Na plačo do 30 FL mesečno se ne plača davka. Na plačo od 30 FL do 60 FL mesečno se plača 4 % davka. Na plačo nad 60 FL mesečno se plača 8 % davka.

Ob sprejemu delavca na delo se mora skleniti z delavcem pismeni dogovor (obsotji obrazec, ki določa vse pogoje dela). Dogovoriti je potrebno poskusno dobo od 14 dni ali 1 meseca.

Potrebno je ugotoviti njegovo zdravstveno stanje in delovno sposobnost. Delavcu se plača tudi petek kot dan počitka. V kolikor delavec nima 6 delovnih dni, potem se za petek obračuna: za 1 delovni dan 2 uri za petek; za 2 delovna dneva 3 ure za petek; za 3 delovne dni 4 ure za petek; za 4 delovne dneve 5 ur za petek; za 5 delovnih dni 6 ur za petek.

Predvideti je potrebno 1 arabskega uslužbenca s 100 FL mesečne plače, ki bo vršil vse administrativne posle z libijskimi oblastmi.

Osebni dohodek naših delavcev

OD naših delavcev in ostalega potrebnega kadra je predmet posebne diskusije, ki se bo morala izkristalizirati tu med nami. V diskusiji v Libiji je bilo predlagano kot najprimerneje, da delavec oz. svojci delavca dobijo v Jugoslaviji celotno mesečno plačo, v Libiji pa samo dnevnice. Za hrano v skupni menzi je predvideti ekonomsko ceno 15 FL mesečno, s tem da je v tej ceni plačano kuhinjsko osebje in vsi materialni stroški.

Zdravniška oskrba

Možno bi bilo honorarno zaposliti našega zdravnika, ki bi lahko redno vršil zdravniške preglede. V primeru težjih bolezni se lahko koristijo usluge bolnišnice v Benghaziju, kjer je zaposlenega precej našega zdravniškega kadra.

V. ORGANIZACIJA GRADBIŠČ

Teren za izgradnjo novega mesta Barč je rahlo valovit, delno zarasel z grmičevjem. Zgornji sloj zemljišča je v deb. 10—20 cm humuzen. Ostali izkop za temelje je pa v zemlji II. oz. III. kategorije, mogoče z redkimi samicami.

Dovozne ceste do Barč so vse asfaltirane. Večji vzpon ceste je 20 km pred Barčami iz smeri Benghazija, kjer se pokrajina dvigne za 300 m.

Glavne ceste za novo mesto Barče v dolžini 11,5 km so že izlicitirane in se bo kmalu pričelo z izgradnjo. Izlicitirana cena za te ceste je 170.000 FL (375 milijonov dinarjev). Vse ostale ceste med objekti so predmet te licitacije in bi jih bilo potrebno najprej izdelati in utrditi. V suhih poletnih mesecih je možen lahek dostop na gradbišče, čim so pa nalivi je teren razmočen in je dovoz po gradbiščnih cestah zelo otežkočen.

Vodovod je speljan ob robu krožne ceste po vodnih neukopanih cevovodih. Možno je napraviti priključke po 1/2". Po tenderskem razpisu mora ponudnik predvideti, v primeru nezadostne količine vode, da napravi sam vrtine. Cena same vrtine je 4000 FL. Izvrtani sta že dve vrtini 120 m globoko s kapaciteto 2×6 m³/uro, rezervoarji pri vrtinah so veliki 2×122 m³. Ta dela je izvrišlo nemško podjetje. Podatke o ceni m³ vode, ki jo bo investitor zaračunal uporabnikom, nismo uspeli dobiti. Celotne naprave z vrtinami stanejo investitorja 50.000 FL.

Elektriko za potrebe gradbišča si mora izvajalec nabaviti sam. Vkalkulirati je potrebno, razen celotnega razvoda električnega omrežja, tudi dobavo generatorja na nafto.

Namestitev delavcev in preskrba

Za večji del delovne sile bo potrebno predvideti namestitvene kapacitete. Samo za delovno silo iz starega mesta Barč (6 km) to ne bo potrebno. Del delovne sile bi se lahko namestil tudi v šotorih, kasneje pa v že zgrajenih hišicah. Oprema in prostori za naše delavce bi morala biti dobra. Podjetje Donava—Tisa—Donava je zgradilo v Tripoliju za svoje delavce zidane provizorije z lično opremo in namestilo samo po 2 delavca v eno sobo. Preskrba za libijsko delovno silo ne pride v poštev, ker si kuhajo sami.

Problema nabave prehranbenih artiklov ni. v Benghaziju je trg z vsem dobro založen.

VI. MATERIAL

Cene materiala franko gradbišče so vzete iz priloženega predračuna domačega izvajalca, ki že izvaja 65 hišic na kompleksu novih Barč.

1. Portland cement kg 0,008 FL — 16,80 din.
2. Betonsko železo kg 0,043 FL — 90,50 din.
3. Drobljen sejan gramoz m³ 2,50 FL — 5250 din.
4. Pesek (morski) m³ 1,20 FL — 2520 din.
5. Lomljenec do ⌀ 10 m³ 0,90 FL — 1890 din.
6. Mehek les m³ 27,00 FL — 56.700 din.
7. nežgano apno kg 0,01 FL — 21 din.
8. Bitumen kg 0,05 FL — 105 din
9. strešna lepenka rola 4 FL — 8400 din.
10. Peščeni zidak 20×20×40 (8,2 enote) kom. 0,07 FL 147 din (17,90).
11. Peščeni zidak 30×30×20 (9,2 enota) kom. 0,08 FL 168 din (18,20).
12. Beton, votlaki izdelani na gradbišču 10×20×40 (4,1 enote) kom. 0,06 FL 126 din (30,70).
13. Isto kot 12, samo 20×20×40 (8,2 enote) kom. 0,09 FL 189 din (23,00).

Opomba: ker so dane cene za plačilo materiala na zalogi, so cene 10—20 % previsoke.

Cene materiala pa so veliko nižje, če se organizira nabava osnovnih materialov od dobaviteljev samih. Od osnovnih materialov, ki se dobijo v Libiji so: pesek, mivka (morska), drobljenec, kamen, betonske cevi in pa teraco ploščc. Ves ostali material se v Libijo uvaža. Zato je za te materiale treba poiskati najugodnejše ponudbe, vkalkulirati še prevoze po morju in prevoz 100 km po cesti Benghazi—Barče.

Za primer navedem cene cementa cif. fio (naložen v luki v Libiji):

— jugoslovanski t 4,60—4,65 FL — 9690—9800 din;

— bolgarski t 4,30 FL — 9050 din;

— romunski t 4,40—4,50 FL — 9260—9470 din;

— ruski t 4,40—4,50 FL — 9260 do 9470 din;

— tuniški t 4,50 FL — 9470 din.

Libijsko gradbeno podjetje je naročilo v Splitu 10.000 t cementa, problem pa je prevoz zaradi majhnih kapacitet luke v Benghaziju. Pri libijskih trgovcih cene zelo varirajo in so zelo odvisne od ponudbe in povpraševanja. Zato se je boljše osloniti na lastne vire materialov.

Pred pričetkom gradnje novih Barč so v Bejdi prodajali peščene bloke po 1—1,5 piastra za kom. 1 FL = 100 piastrov). S prevozom v Barčo bi bila lahko cena maksimalno 4—4,50 piastra. Ko se je pričela gradnja novih Barč, je poskočila cena s prevozom takoj na 6 piastrov.

Kamnolom

Da ne bi bili odvisni od spremenljivih cen gramoznih agregatov in peščenih blokov na libijskem tržišču, bi bilo potrebno odpreti v bližini starih Barč 5 km) nov kamnolom. Celotna razdalja do gradbišča ne bi bila tako velika, saj bi znašala samo 11—12 km, kar je za libijske razmere minimalno. Kameniti masiv se razteza nad velikim ravninskim predelom v večji dolžini in višini ca. 50 do 70 m. Material je iz apnenca. Iz njega bi se lahko rezali kamniti bloki za zidanje obodnih zidov.

Pridobivale bi se pa tudi vse frakcije agregatov potrebnih za betoniranje, zidanje in omete. Za fine omete bi se lahko uporabljala morska mivka iz Tockre (30 km) s predhodnim pranjem.

Zemljišče, na katerem bi stal kamnolom, je državno. Predvideti je minimalno ceno pri m³ agregata z ozirom na odkup zemljišča (10—15 piastrov).

Beton, votlaki za notranje zidove bi se lahko izdelovali na gradbišču ali pa v kamnolomu.

VII. POSOJNINE IN CENE STROJEV

Posojnine

Za 3 t žerjav 100 FL mesečno brez goriva in strojnika; za 5 t žerjav 150—180 FL mesečno brez goriva in strojnika; za stroj za izkop jarkov do 300 FL mesečno.

Za buldožer 50 FL na dan, če ne dela 25 FL s strojnikom in gorivom. Za lastno opremo se prizna amortizacija 10—15 %.

Cena strojev v Libiji

Damper (1 m³)	560—580 FL
Kamion kiper 5 t	2100—2500 FL
Bet. mešalec 350 l	1200 FL
Drobilica 25—30 m³/dan	2500 FL
Konzolna dvigala 250 kg	150—200 FL

VIII. POSOJNINE VOZIL IN PLAČILO TRANSPORTNIH USLUG

Kamion 15—20 t s šoferjem in gorivom 30 FL na dan; kamion 10—15 t s šoferjem in gorivom 20 FL na dan; kamion do 10 t s šoferjem in gorivom 10 FL na dan. Uporaba kamiona po t ali t km zavisi od sporazuma s prevoznikom. Prevoz Benghazi—Barče (100 km) za 1 t tovora znaša 1,50 FL (brez nakl. in razkl.). Na krajših relacijah do 10 km se plača za različen material (pesek, kamen, železo, les in slično) od 0,50 do 0,8 za t.

Za lokalne prevoze je najboljše koristiti svoja vozila. V kolikor se pa uporabljajo lastna vozila, je treba predvideti, da se bodo vozila v celoti amortizirala. Pregled vozil bi vršili z lastnim šefom avtoparka in popravila v lastnem servisu.

Pri prevozih z ladjo je problem razkladanja v Benghaziju. Operativna obala ej majhna, dovoljuje razkladanje samo 2—3 ladij, ostale ladje pa čakajo na morju tudi do 14 dni. Luka ne plača čakalnine za te ladje. Gradijo novo operativno obalo, vprašanje pa je kdaj bo usposobljena za pristajanje ladij.

IX. OBRTNIŠKE STORITVE

Od obrtniških del je možno oddati libijskim podjetjem samo dobavo in polaganje teraco ploščic. Cena teh uslug se giblje od 1,6 do 2,2 FL, odvisno od kvalitete oz. zrnjavosti ploščic. Za vsa ostala obrtniška dela so libijske kapacitete premajhne ali jih pa sploh ni. Tudi pri izvedbi obrtniških del na objektu bo potrebno vključiti v proces proizvodnje del njihove delovne sile. Libijske oblasti žele, da se njihova delovna sila vključuje in priučuje posameznim delovnim procesom.

Večino obrtniških storitev bo prišlo v poštev iz Jugoslavije. Upoštevati bo pač potrebno pri tem izvozne koeficiente, da ne bi bile te usluge predrage.

X. PROBLEMI Z IZDELAVO PONUDBE

Po povratku ing. Kregarja, ki je prinesel s seboj ca. 30 kg načrtov, je konzorcij ustanovil štab, ki je zadolžen za sestavo ponudbe. Štab ima sedaj sedež pri Tehnogradu v Ljubljani. Delo na izdelavi ponudbe je ogromno in obsega naslednja glavna dela:

1. prevod tekstualnega dela tenderja iz angleščine v slovenščino;
2. izdelava organizacijske sheme gradbišča;
3. kontrola popisov in količin gradbenih in obrtniških del z ozirom na to, da bo ponudba morala biti na »ključ«;
4. izračun kalkulacijskega OD in pribitka;
5. izdelava kalkulacije za opremo kamnoloma in izračun produktov kamnoloma;
6. izračun izdelave betonskih blokov;
7. iskanje najcenejših virov osnovnih gradbenih materialov vključno s prevozom po morju. V poštev pridejo tudi druge države;
9. izračun kwh električne energije;
10. predkalkulacija zunanjih in notranjih transportov;
11. predkalkulacija malt in betonov;
12. izdelava analiz;
13. razpis in zbiranje ponudb za obrtniška dela, vključiti tudi tuje države;
14. izdelava predračunov;
15. prevod ponudbe v angleški in arabski jezik;
16. dobiti za naše obrtniške izdelke in instalacijsko opremo, čim več prospektov in jih priložiti ponudbi;
17. dokončno izdelavo ponudbe bi bilo najbolje izdelati v Benghaziju;
18. ugotoviti v zvezi s eventualnim prevzemom del vse finančne operacije in garancije naših bank, v kolikor bo investitor postavil takšne zahteve;
19. garancija naše banke v zvezi z nakupom osnovnih gradbenih plan napredovanja del.

NEKAJ MISLI K PLANU 1965

Dne 17. maja 1965 je DS Ingrada sprejel svoj plan za letošnje leto.

Letošnji plan vsebuje obilo elementov štednje — lahko bi dejali »notranjih restrikcij«. Ti so posledica zaskrbljenosti za neposredno prihodnost naše tj. gradbene dejavnosti, ki se ni izrazila samo pri sestavljalcih plana, ampak celo več — izražena je bila zahteva, da bo treba za obrambo pred presenečenji, čim več naših sredstev obdržati v rezervi in jih trošiti skrajno racionalno.

Značilno je, da letos predvidena masa OD — čeprav je izenačena ali celo nekaj nižja od ostalih gradbenih podjetij (seveda sorazmerno z realizacijo istih) — predstavlja postavko, ki nam povzroča največ skrbi. Za dosego plana OD v višini nad 1.700,000.000 din bo potrebno ustvariti preko 6 milijard realizacije, znižati razne vrste stroškov in poostriti vsebino našega dela na vseh pozicijah. Ker smo v prvih treh mesecih ustvarili le okrog 600 milijonov realizacije, bo v preostalih 9 mesecih treba skrbeti, da bomo mesečno spravili pod streho vsaj 600 milijonov realizacije, kar predstavlja 10 % od letne predvidene realizacije.

Prva naloga naših EE bo torej izvršitev del v tem obsegu in skrb za dosleden obračun vseh izvršenih del vsak mesec sproti; v istem cilju bo morala Priprava dela naše uprave sestaviti take operativne plane, ki bodo glede na obseg dela po sklenjenih pogodbah vsakemu sektorju zagotavljali, da bo mesečno mogel izvršiti dela v zaželjeni višini.

Druga naloga naših ekonomskih enot in uprave bo zagotovitev zadostnega obsega del. Doslej sklenjene pogodbe in načrt gradnje stanovanj za trg nam zagotavljajo le okrog 75 % od predvidenega obsega potrebne realizacije. Računati moramo tudi s tem, da bo zaradi omejevanja investicij marsikatera že sklenjena pogodba omejena ali celo preklicana in da bo zato potrebno pridobiti nekaj več dela za leto 1965, istočasno pa tudi že skrbeti za leto 1966.

V stalnem stiku z upravnimi in gospodarskimi krogi na svojem območju, z živim udejstvovanjem v javnem življenju komun, bodo naše ekonomske enote zbirale informacije o predvidenih gradnjah in proučevale možnosti za pridobitev takih del. Z ugodnimi cenami, s solidnim delom in s stvarnim odnosom do naših odjemalcev, si bodo EE skušale ustvariti zanesljive pogoje za pridobitev del.

Tretja naloga, katere se moramo lotiti takoj in se boriti za njeno dosledno izpolnitev, je uvedba največje gospodarnosti v ravnanju z našimi kapacitetami. Zavedati se moramo, da so cene naših storitev enake ali bodo celo nižje od lanskih in da istočasno želimo doseči 12 % višje osebne dohodke od lani izplačanih. Prav tako se moramo zavedati, da od 1. marca 1965 dalje delamo samo po 200 ur mesečno namesto lanskih 208 ur.

Števila delavcev ne bomo povečevali, pač pa bomo poizkušali z razpoložljivim, a zadostnim številom pokrivati konice, ki se bodo pojavljale tekom sezone na poedinih gradbiščih. Pri tem bo treba zavestno in disciplinirano odhajati na delo tja, kjer bo delo na razpolago, ne pa živeti v utvari, da bo vsakdo mogel delati le streljaj od svojega hišnega praga.

Namesto številnih nadur bomo za doseganje večje storilnosti in višjih zaslužkov organizirali ugodne in življenjske oddaje del po enoti cene v normalnem delovnem času. Pri tem nam bo pred očmi dejstvo, da nam je na razpolago za izplačilo le B — element iz obračuna, ki ga prizna investitor in da od drugod ni pričakovati sredstev, ki bi omogočala večja izplačila. Zato bomo dajali prednost razdelitvi B- elementa po vrednosti opravljenega dela pred razdelitvijo po opravljenih urah. Mehanizacijo, zlasti drage velike stroje bomo izkoriščali do maksimalne možnosti tako, da ne bodo ob najlepših popoldnevih sezone stali brez dela. Zato bomo organizirali izmensko delo. Centralni obrati bodo dolžni skrbeti za brezhibno stanje strojev, za kar bodo morali izkoristiti vse predahe v času med dvema izmenama pa tudi med delom samim.

Zavedajoč se, da se nam obetajo vse leto velike težave v preskrbi z materialom, bomo morali uvesti skrajno štednjo, uvajati nove, nadomestne materiale ter pri tem pokazati veliko gibčnost in domiselnost. Z našim strokovnim znanjem in podjetnostjo bomo morali biti večkrat sposobni, da bomo investitorjem namesto neizvedljivih izvedb predlagali uspešne variante, izvedljive z dosegljivim materialom.

Tudi pri režijskih stroških bomo morali biti budni in gledati, da ne bomo brezvestno zapravljali svojega denarja. Porabo elektrike, vode in goriva bomo omejili tako kot jo znamo omejiti v lastnem gospodinjstvu. Odpadke materiala bomo zbirali in prodajali. Usluge drugih ekonomskih enot bomo kontrolirali in plačevali le v mejah stvarne vrednosti.

Na koncu moramo podčrtati še važnost vsakomesečnih bilanc našega poslovanja. Obračun proizvodnje mora biti izvršen dosledno vsak mesec, primerjan z bilančnim stanjem računovodstva in sproti moramo podvzemati ukrepe, ki bodo korigirali naše nepravilnosti in zagotovili za prihodnji mesec boljši uspeh.

Vso pozornost bo treba posvetiti delitvi uspeha znotraj ekonomskih enot po gradbiščih in delovnih mestih, pri čemer se bomo morali izogniti nam tako priljubljeni uravnilovki.

Nazadnje smo dolžni opozoriti tudi naše obrtne obrate na resnost situacije. Končno se bomo le morali pogovoriti o cenah, ki bodo konkurenčne cenam drugih sličnih organizacij in zlasti o vključitvi pretežne večine naših kapacitet v tehnološki proces industrijske gradnje.

MEHANOGRAFIJA SE UVELJAVLJA TUDI PRI NAS

Razvoj našega gospodarstva ne zahteva od finančne službe gospodarskih organizacij samo točne in natančne spremljave poslovnih dogodkov. Predvsem zahteva, da se ti podatki čim hitreje evidentirajo in pravočasno posredujejo proizvajalcu — upravljalcu, ker le tako služijo dejanskemu namenu. Za dosego tega cilja pa so nam pri knjigovodskem delu nujno potrebni ovržemo ako priznamo dejstva, ki jih vidimo v svetovnem gospodarstvu: avtomatski računski stroji, elektronski sistemi osvajajo svet in posegajo že v prostor okoli naše zemlje.

Po uvidevnosti in pravilni razgledanosti merodajnih činiteljev v našem podjetju, smo dobili tudi mi knjižni stroj »Ascota«, ki ga že v polni meri uporabljamo. Pri uvajanju novega načina dela pa smo naleteli na mnoge objektivne, včasih pa tudi subjektivne težave. Naša naloga je obširna in zahtevna. Rešiti jo je mogoče le z zavestnim sodelovanjem in hotenjem vseh vodilnih in operativnih sodelavcev. Nujno je razumevanje, da je za tako zahtevno nalogo potrebno vložiti veliko truda, naporov in finančnih investicij v ljudi, delo in stroje, ako pričakujemo v doglednem času tudi ustrezno korist.

Zopet smo v kopalni sezoni. Posnetek z Biograda na moru.

stroji. Mehanizacija in avtomatizacija v proizvodnji vpliva tudi na obseg in način dela v gospodarsko računskem sektorju. Razni računski seštevalni in množilni strojčki so uspešen pripomoček k hitrejšemu računanju v finančni in tehnični službi. Stroj za knjiženje pa je učinkovit pripomoček za knjiženje vseh poslovnih sprememb. Vsa velika in napredna podjetja sigurno vedo zakaj uporabljajo te stroje in da se jim tudi izplačajo. Tako smo se lahko tudi mi mirno in brez pomislekov odločili zanje. V interesu vsega našega narodnega gospodarstva se tudi moramo odločiti zanje. Zadnje pomisleke pa lahko

Razvoj na področju strojne obdelave podatkov je izredno dinamičen in kaže na velike dosežke.

Nov način obdelave dokumentacije in temu ustrezna organizacija prinese s seboj spremembe v načinu dela in v sestavi delovnega kadra. Poudariti je treba, da strojna obdelava prevzame rutinsko delo, človek pa prevzame sorazmerno zahtevna pripravljalna in kontrolna dela. Za uporabo strojev je potrebno, da ima koristnik tako postavljeno organizacijo, ki omogoča njihovo uporabo.

Organizacija dela mora biti jasna, enostavna, logična in standardizirana. Razumljivo je torej, da je treba najprej rešiti osnovna organizacijska vprašanja in nato pristopiti k uporabljanju strojev. Pri reorganizaciji pa je predvsem upoštevati še človeški faktor. Bojazen, da bodo z uvajanjem strojnega dela gotovi kadri prizadeti, odpade, če nam je jasno, da je še vedno človek ustvarjalec, stroj pa samo sredstvo dela.

Če spregovorimo še o rentabilnosti uporabe strojev, moramo podčrtati, da to ni mogoče izračunati in dinarsko prikazati na običajen način. Upoštevati moramo, da ti stroji ne proizvajajo izdelkov, ki jim je določati prodajno ceno in jih prodajati na trgu, torej nimajo proizvodnje, po kateri vrednosti bi lahko merili rentabilnost vloženih sredstev. Tukaj je učinek dela posreden in se pokaže navadno šele po daljšem času uporabe ter izhaja iz izboljšane organizacije poslovanja.

Pri ocenitvi ekonomičnosti moramo upoštevati naslednje prednosti:

a) hitrost izdelave knjigovodskih del;

b) sumiranje podatkov na karticah;

c) sumiranje podatkov na dnevnikih;

č) izdelava mesečne brutobilance;

d) več različnih podatkov;

e) lepši izgled dela;

f) razbremenitev kvalificiranih moči od manjvrednih poslov in možnost boljšega koriščenja njihovega znanja.

Tem prednostim pa stojijo nasproti tudi negativni momenti kot so:

a) nevarnost zamud zaradi okvar stroja;

b) večja pripravljalna dela;

c) preobremenitev stroja.

Temeljita organizacijska priprava in dobra vdrževalna služba pa zmanjšata tudi te negativne momente na minimum.

Ako postavimo vprašanje nabave knjižnih strojev in rentabilnosti njih uporabe, se moramo najprej vprašati, zakaj jih nabavljamo:

— ali zato, ker hočemo prihraniti na stroških administracije in obdelovati podatke kot doslej.

—ali zato, ker hočemo izkoristiti prednosti stroja in opravljati razna dela, ki jih z ročno metodo ni bilo mogoče opraviti ali pa se s strojnim delom opravijo hitreje, z manjšim naporom itd.

Nehote se vsiljuje vprašanje kaj je bolje: ali peš iz Celja v Beograd ali s prevoznim sredstvom? Odvisno je od tega, kaj hočemo doseči: ali samo premostiti razdaljo, ne oziraje se na čas, ali pa da jo premostimo hitro in spočiti. Primerjava je vzeta iz vsakdanjega življenja in je zadnja varianta za vse nas popolnoma logična, saj o pešačenju takih razdalj govore le še razni zapisi. Lahko bi navedli še več podobnih primerov, kjer so delavci ob uvajanju raznih strojev v proizvodnjo gledali le-te neprijazno in sovražno, danes pa cenijo njih uporabo in si raznih del brez strojev ne morejo več zamisliti. Vse to so prednosti uporabe strojev, ki jih je težko dinarsko ovrednotiti. Ako hočemo ugotoviti rentablinost strojne obdelave podatkov moramo predvsem upoštevati koristi, ki jih imamo od tega. Prikaz koristi oziroma učinka lahko podpremo s številkami, ni pa mogoče izračunati vseh pozitivnih momentov, ki jih pridobimo z obdelavo podatkov na strojih. Popolnoma jasno je, da se stroški pri uvajanju — ko se še prav vsi učimo — niso še znižali, da pa bo to doseženo, čim širše bo področje strojne obdelave in, čim več poslov bo zajetih na stroj, tem manjši bodo stroški.

Na podlagi vseh gornjih razlogov bo nujno misliti še na nabavo enega enakega stroja, s čimer bo razbremenjen naš sedanji stroj in bo odpadlo izmenično delo uslužbenk, ki na tem delajo. Uvedba dodatnega stroja bo cenejša, ker se lahko razni predmeti uporabljajo skupno, mi pa se bomo posluževali izkušenj, ki smo jih pridobili z začetnim uvajanjem mehanografije pri nas.

Upamo si trditi, da smo s premostitvijo mnogih začetnih težav storili velik korak naprej in to v interesu celotne družbe. Zato razna zastarela in nazadnjaška gledanja na razvijanje mehanografije nimajo prostora med nami, saj moramo vendar s časom naprej.

Silva Črepinšek

Polaganje armature v primarni nosilec je zelo zahtevno. V tlačnih zonah je armatura nosilca klasična, v nateznih zonah pa jeklena armatura, katero moramo vstavljati, ko je nosilec zabetoniran in jo moramo delno prednapeti.

ZAKON O VARSTVU PRI DELU

V Uradnem listu št. 15 od 5. aprila 1965 je objavljen prvi zakon o varstvu pri delu, prvi samostojen akt zakonitosti varstva pri delu. Do izida tega zakona se je varstvo pri delu zakonsko obravnavalo v čl. 23 do 59 Zakona o delovnih razmerjih. Z izdajo novega zakona o delovnih razmerjih (Ur. list SFRJ, št. 17/65), ki je tematiko varstva pri delu popolnoma izločil, je zakonodajalec predložil zveznim organom v potrditev osnutek novega zakona o varstvu, katerega so ti organi z manjšimi spremembami tudi potrdili.

Zakon sam je obširen, zato smatramo potrebno navesti karakteristična določila tega zakona.

Zakon sam v prvih členih določa, kdo uživa pravice varstva: vse osebe, ki so zaposlene v gospodarskih organizacijah, javnih in drugih ustanovah in pri privatnih delodajalcih.

Organizacije in ustanove so nosilec nalog in zadev, s katerimi se pospešuje varstvo pri delu. Organi družbeno političnih skupnosti pa nadzorujejo izvajanje ukrepov varstva pri delu.

Projektantske organizacije, izvajalci in vsa podjetja, ki se bavijo s projektiranjem objektov, izdelavo tehnološkega procesa, izdelavo strojev, strojnih naprav in opreme, kakor tudi proizvajalci osebne in druge zaščitne opreme so dolžni izdelovati svoje izdelke tako, da je vanje že vgrajena in zagotovljena vsa varnost in da so izdelani tako, da lahko pristojen zavod izda uporabno-obratovalno dovoljenje: atest. To velja tudi za vso uvoženo opremo in stroje.

S tem zakonskim določilom končno vendarle odpade sedanji dolgovezen postopek za izdajo obratovalnega dovoljenja in je to določilo močan korak naprej in dokončno reguliranje obvez izdelovalcev strojev in opreme in zaščitnih sredstev, kar je edino logično in pravilno.

Naslednja določila predvidevajo izdelavo normativov osnovnih ukrepov varstva za vsako delovno mesto posebej.

Posebna določila govore tudi o normativih varstva za gradnjo in rekonstrukcijo objektov, vključujoč dimenzije prostorov, njihovo funkcionalno ureditev, urejevanje temperature, čistote zraka, svetlobe, jedilnic, garderob, preprečitev ropota in vibracij, za delovne prostore, skladišča, jaške, stranske in pomožne prostore, stopnišča, hodnike itd. Na osnovi teh določil bo pristojen organ izdal na podlagi določenega strokovnega zavoda uporabno dovoljenje.

Nadaljnja določila govore o varnosti gibanja ljudi in o varnosti pri internem transportu. S tem v zvezi so določeni normativi varstva za zavarovanje prehodov, dostopov, posebej še v območjih industrijskih tirov ter pod žerjavi in dvigali.

Naslednja tri poglavja govore o preprečevanju ropota in vibracij v delovnih prostorih in na delovnih mestih, o varnostnih ukrepih pred poškodbami od električnega toka ter nevarnostih, posledicah in ukrepih proti požaru in določajo normative varstva v zvezi s hrambo, prenosom in ravnanjem s strupenimi, vnetljivimi, eksplozivnimi in jedkimi snovmi.

Posebno poglavje določa ukrepe o zdravstvenih pogojih na delu in načinu organiziranja nudenja prve pomoči. Določilo navaja med pogoji zdravstva, da je poskrbljeno za ureditev jedilnic, garderob, sanitarij, odstranjevanje odpadkov in nesnage, čiščenje prostorov, pitna voda itd. Predpisi o nudenju prve pomoči in organiziranje reševanja, določajo potreben material in opremo, kot tudi pogoje, ki jih morajo izpolnjevati tisti, ki nudijo prvo pomoč.

Od čl. 35 do čl. 40 govori zakon o sredstvih za osebno varstvo pri delu in za varstveno opremo. S temi določili je določeno, da morajo podjetja nabavljati in dajati na uporabo sredstva osebne in druge zaščite. Določila govore kakšna sredstva in kdaj se morajo uporabljati. Poseben člen govori o obvezah izdelovalcev sredstev osebnih zaščitnih sredstev, prav tako pa tudi o obvezi podjetij, po kateri morajo le ta nabavljati samo atestirana sredstva zaščite.

Naslednji členi zakona določajo o posebnih ukrepih in normativih varstva pri delu za dela, ki se opravljajo v posebnih razmerah in pri težjih pogojih. Med taka dela navaja čl. 44 tudi gradbeništvo.

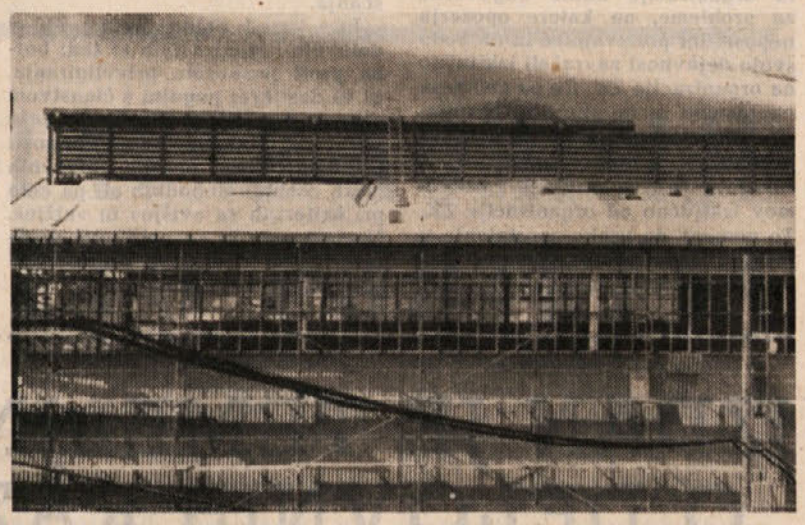

Steklarna Straža: Pogled na 20 m visok objekt, ki ga polovico zastira hrib, na katerem se je smrtno ponesrečil klepar Draškovič in težko poškodoval klepar Rečnik.

Določilo namreč predvideva posebne ukrepe in zavarovanje ljudi na delu v višini, na odrih, pri globokem kopanju, pred zruški zemlje, varstvo pred vremenskimi vplivi, ukrepe pri podiranju gradbenih objektov, pred poplavo itd. Isto določilo govori tudi o obvezi podjetja za ureditev prehrane in nastanitev ter prevoza za oddaljena delovišča.

Poglavje o varstvenih ukrepih v zvezi z delovnimi pogoji določa pogoje trajanja delovnega časa in počitka na določenih delovnih mestih in delih (pri nas avtopark, žerjavisti) in o pogojih, ki jih je treba izpolnjevati za opravljanje določenih del. To določilo govori tudi o pogojih posebnega varstva žensk, mladine in invalidov. Poglavje določa tudi o pogojih podaljšanega nočnega dela, delo v izmenah in izrabi počitka ter tudi dela, ki se morajo opravljati s skrajšanim delovnim časom.

Posebni pogoji so določeni za dela, na katerih je več možnosti za poškodbe in zdravstvene okvare, upoštevajoč pri tem starost, strokovnost, zdravstveno telesno in duševno stanje delavca, zaposlenega na takem delovnem mestu.

To določilo tudi odreja način in postopek za prehodne in periodične zdravniške in druge preglede, na katerih se ugotavlja sposobnost in izpolnjevanje pogojev za opravljanje takih del.

Od čl. 56 do čl. 75 govori zakon o rednih in posebnih obveznostih gospodarskih organizacij.

Med ostalimi štejemo med te obveznosti: uporabljanje objektov, strojev in delovnih priprav in naprav le v okviru določb iz predpisov varstva pri delu potem zakonu. Po posebnih določilih poglavja tega zakona morajo podjetja izdajati splošne akte o varstvu pri delu in to: z izdajo predpisov glede na razmere in potrebe s statutom in pravilnikom podjetja, izdajo normativov in nalog v zvezi z izvajanjem in pospeševanjem varnosti pri delu, tj. z izdajo pravilnika o varstvu pri delu, ki naj zajema:

— način organiziranja varstva pri delu, naloge oseb, ki skrbe za varstvo pri delu in pravice službe varstva;

— obveznosti ljudi na delu, posebno naloge vodilnih ljudi in način kontrole izvajanja varstva pri delu;

— odnosi in sodelovanje službe varstva z ostalimi službami;

— postopek in način seznanjanja delavcev s pogoji dela in nevarnostmi pri delu ob nastopu, premestitvi in o načinu poučevanja tvarine iz področja varstva na določenem delovnem mestu.

— o ugotavljanju delovnih mest, na katerih je nevarnost poškodb večja, kakor tudi o pogojih, ki jih morajo izpolnjevati osebe zaposlene na takih delovnih mestih.

— o strojih in napravah, katere morajo biti periodično preizkušene in o načinu preizkusov;

— postopek v zvezi z nabavo, vzdrževanjem in uporabo sredstev in opreme za osebno varnost delavcev;

— način izvajanja obveznosti do organov inspekcije v pogledu spoštovanja predpisov, glede prijave in evidentiranja poškodb ter o načinu preiskovanja in prijavljanja težjih in smrtnih nesreč.

Posebno poglavje govori o nalogah organov delavskega samoupravljanja v zvezi izvajanja predpisov varstva pri delu. To poglavje govori tudi o nalogah direktorja in vodilnih oseb podjetij in obvezah teh oseb v pogledu izvajanja varstva, uporabe sredstev osebne zaščite, uporabe zaščitnih naprav in priprav, v pogledu stanja nezgod in obolevanj na delu in izdajanjem ukrepov za preprečevanje istih, za poučevanje in preverjanje znanja zaposlenih v zvezi varstva pri delu.

Nadaljno določilo govori o organiziranju službe za varstvo pri delu in o dolžnostih in pravicah ter pogojih delovanja te službe v podjetju.

Določeni členi zakona govore o obveznem načinu poučevanja zaposlenih, izpopolnjevanja znanja in vzgojo s področja varstva pri delu in o načinu preverjanja tega znanja. To določilo predvideva izobraževanje iz snovi varstva kot sestavni del učne snovi na vseh stopnjah izobraževanja.

Člena 68 in 69 zakona določata, da morajo podjetja določiti, katera delovna mesta in dela so težja in s posebnimi pogoji in kdo sme na takih delovnih mestih opravljati delo ter, da so delavci na takih mestih podvrženi specialnemu in periodičnemu zdravniškemu pregledu.

Naslednje poglavje govori o obveznosti podjetja, da vrši preko pristojnih zavodov periodične preiskave kemičnih in bioloških škodljivosti, mikroklime ter preizkuse delovnih priprav in naprav s stališča varnosti tam zaposlenih delavcev. Pristojni zavod dá podjetju o izvršenem izvidu certifikat. Sem spadajo: parni kotli, kotli pod pritiskom, jeklenke, žerjavi, dvigala in drugo. Kot posebne obveznosti podjetja navaja zakon dolžnost podjetja prijavljati pričetek dela, obveščanje inspekcije dela o nesrečah in smrtnih primerih, kolektivnih nesrečah in o vsakem pojavu, ki lahko spravi v nevarnost življenja zaposlenih na določenem delovnem mestu. Podjetje je dolžno omogočiti inspekciji preglede, dajati na vpogled vse podatke in listine v zvezi varstva pri delu. Prav tako mora podjetje obveščati inšpekcijo o odpravi ugotovljenih pomanjkljivosti.

IV. poglavje zakona govori o pravicah in obvezah zaposlenih.

V členih 76 do 83 navaja obveze delavcev, s katerimi so sami dolžni čuvati življenje in zdravje na delu. Dolžni so uporabljati sredstva zaščite in jih čuvati ter upoštevati predpisane varnostne ukrepe, ki jih predvideva ta zakon in ukrepe, ki jih je predpisalo podjetje z namenom izvajanja varstva pri delu. Delavci so dolžni sami te ukrepe izvajati in jih pospeševati. Dolžni so prijavljati vsako pomanjkljivost, okvaro ali pojav, ki lahko ogroža varnost njega samega ali sodelavca. Posebno določilo tega poglavja, v kakem primeru lahko odkloni delavec delo in kaj je v tem primeru podjetje dolžno storiti. Zaposleni se mora pred nastopom na določeno delo sam, poleg seznanitve organa podjetja, seznaniti s posebnostimi, nevarnostimi pri delu in vsemi ukrepi za izvajanje varstva. Delavec ima pravico zahtevati od vodilne osebe, da se izvedejo varstveni ukrepi. Za osebe na vodilnih delovnih mestih se še posebej poudarja, da se morajo med delom nenehno izpopolnjevati in dopolnjevati svoje znanje iz tvarine varstva pri delu. Naslednje poglavje zakona določa organizacijo zavodov in institucij za pospeševanje varstva pri delu, o predpisani evidenci, katero so podjetja dolžna voditi in dajati podatke in končno o organizaciji nadzorstva za izvajanje zakona o varstvu pri delu. To nadzorstvo vrše pristojni inspektorati. Omeniti je potrebno, da je s tem zakonom razveljavljen zakon o inšpekciji dela ter bodo na osnovi določil temeljnega zakona o varstvu pri delu opravljali inšpektorati in inspekcije dela v bodoče nadzor nad izvajanjem zakona o varstvu pri delu izključno le na tem področju, dočim je bilo dosedaj težišče dela organov inspekcije na polju zakona o delovnih razmerjih. S tem v zvezi bi omenili, da bodo posegi inspekcije dela v bodoče stalni in temeljitejši. Členi tega poglavja določajo poleg organizacije nadzora tudi organizacijo postopka in pooblastil organom inspekcije.

Sedmo poglavje zakona govori o kazenskih določbah proti kršilcem zakona. Vsekakor je novost, da bodo v bodoče inspektorji na osnovi čl. 121 temeljnega zakona o varstvu pri delu izrekali na licu mesta mandatne denarne kazni v višini 5.000 dinarjev za kršitev določil tega člena.

V devetem poglavju zakona le ta določa, da morajo gospodarske organizacije vskladiti obstoječe stanje s tem zakonom v 1 letu po dnevu uveljavitve temeljnega zakona o varstvu pri delu. Ta zakon pa je pričel veljati 6. aprila 1965.

Posamezna zakonska določila tega zakona določajo, da bodo posamezni pristojni zvezni sekretariati izdali ustrezne predpise, nanašajoče se na ta zakon. Ta določila so zajeta v členih 52 do 55-tega zakona. Poleg predpisov, ki jih bodo izdali zvezni sekretariati, se za izdajo določenih predpisov pooblaščajo tudi pristojni sekretariati ljudskih republik, ki lahko določajo dopolnilne ukrepe za varstvo in lahko predpisujejo popolne ukrepe za varstvo pri tistih delih, za katere ni zveznih predpisov.

Ker so na prvi pogled nekatera zakonska določila nejasna, zakon še posebej navaja, da ostanejo v veljavi pravilniki, odredbe, ter navodila, navedena v čl. 125 tega zakona, vse do izdaje v prejšnjem odstavku navedenih zveznih in republiških predpisov. Tako ostane po tem členu v veljavi torej še 40 pravilnikov in predpisov, nanašajočih se na področje varstveno tehničnih ukrepov pri delu. Razveljavljen je le zakon o inspekciji dela: Ur. list FLRJ, št. 53/57 in čl. 90 do 110 temeljnega zakona o rudarstvu: Uradni list FLRJ 23/64.

Smatramo, da je več kot potrebno, da ves vodilni kader podjetja, tako administrativni, še bolj pa kader tehnične operative, temeljito preštudira temeljni zakon o varstvu pri delu ter z njim seznani vse zaposlene.

Vsekakor lahko zaključimo, da določila novega temeljnega zakona o varstvu pri delu urejujejo varstvo zaposlenih na način, ki je enak ravni industrijsko naprednejših držav in da je vsekakor progresivnejši.

Brez dvoma si moramo biti na jasnem, da temeljni zakon o varstvu nalaga tako delovnim organizacijam, kakor posameznikom velike dolžnosti in pravice, predvsem pa mnogo odgovornosti pred skupnostjo.

Ko bodo posamezna določila tega zakona dopolnjena z zveznimi in republiškimi predpisi, bo treba izpolniti splošne akte podjetja o varstvu pri delu ter z njimi v najbolj poljudni obliki, s tečaji in seminarji, seznaniti prav vse člane kolektiva.

V dobi vskladitve obstoječega stanja varstva pri delu z določbami tega zakona pa nas čaka odgovorna in ne prav lahka naloga, katero pa bomo opravili le s skupnimi močmi.

I. S.

IZDAN JE TEMELJNI ZAKON O DELOVNIH RAZMERJIH

Zvezna skupščina je s sprejetjem Temeljnega zakona o delovnih razmerjih vskladila tudi to za nas izredno važno področje z Ustavo SFRJ, za kar je bil rok, kakor je znano, dve leti po sprejetju nove ustave.

Brez dvoma zanima slehernega kaj prinaša novi zakon iz področja delovnih razmerij. Uvodoma zakon določa, da delovni ljudje prosto stopajo na delo v delovne organizacije, s tem pa prevzemajo dolžnosti in pridobivajo pravice po delu in iz dela.

Ker gre tedaj za pridobivanje pravic in prevzemanje dolžnosti, ki pa lahko nastanejo izključno iz dela vsakega poedinca, bomo skušali na kratko omeniti nekaj, ki se razlikujejo od sedanjih.

Da se uresniči načelo »vsako prosto mesto je dostopno vsakemu delavcu«, seveda, če izpolnjuje splošne in posebne pogoje, je delovna organizacija dolžna z javnimi sredstvi za informacije razglasiti vsako prosto delovno mesto in delovne pogoje. Vsak, ki se je potegoval na razpisano delovno mesto, mora biti o rešitvi pismeno obveščen. Podrobnejše določbe določa delovna organizacija s svojim statutom ali drugim splošnim aktom (pravilnik o delovnih razmerjih). Zakon ne omejuje več časovno, koliko časa traja poizkusna doba. To je prepuščeno delovni organizaciji, da predpiše sama, upoštevajoč zahtevnost delovnega mesta. Delovno razmerje se praviloma sklepa za nedoločen čas, preneha pa lahko po odpovedi delavca in tudi po odpovedi delovne organizacije. Zakon določa okvirni »odpovedni rok« od 30 dni do 6 mesecev. Natančneje pa te roke določi delovna organizacija. Zanimivo je, da zakon še nadalje predvideva, da delavec samovoljno neha delati v delovni organizaciji, s čimer pa stori hujšo kršitev delovne discipline. Zakon v tem primeru tudi določa, da mora delavec, ki je prenehal samovoljno z delom, delovni organizaciji povrniti škodo, ki znaša najmanj povprečen mesečni osebni dohodek delavca za čas, ko bi delavec moral delati. Delovni organizaciji tedaj ni

(Nadaljevanje na 8. strani)

V. KONGRES ZKS:

DISKUSIJA

Z uvedbo samoupravljanja neposrednih proizvajalcev, se je začela nova smer delovanja komunistov v boju za razvijanje socialističnih družbenih odnosov. Takrat smo se komunisti morali in smo se zavedali, da je uresničitev tega daljni cilj in da zahteva prav od nas komunistov težko delo.

S tem smo dobili zelo odgovorne in zapletene naloge. Z uvedbo samoupravljanja, so OOZK morale opuščati metodo neposrednega, včasih vsiljivega vodenja in odločanja. Težišče svoje dejavnosti so morale prenesti na razvijanje zavesti delovnih množic in njihovo idejno, politično, gospodarsko in kulturno vzgojo za uspešno delovanje neposrednega upravljanja.

Pri izvrševanju teh nalog, pa so bile vsaj pri nas v Celju, mnoge OOZK v svojem delu pomanjkljive, toda uspehov jim ne moremo odrekati. Marsikdaj je delo OOZK v delovnih organizacijah usmerjeno predvsem k dobremu delu, dvigu proizvodnje in s tem produktivnosti, kar je prav, premalo pa k problemom in velikim nalogam članov ZK za izboljšanje sistema dela samoupravljanja, izboljšanje socialističnih odnosov med ljudmi in končno za izboljšanje delovanja ostalih družbeno političnih organizacij v delovni organizaciji in na terenu, zaradi družbenega standarda. Iz analiz je razvidno, da je v delovnih organizacijah, v katerih OOZK razumejo svojo nalogo in vlogo, kakor tudi pravilno samoupravljanje; neposredni samoupravljalci resnično upravljajo delovno organizacijo in odločajo o vseh notranjih in komunalnih problemih. V takih delovnih organizacijah se OOZK ne odteguje od ostalih delavcev, temveč se skupaj z njimi trudi za boljše samoupravljanje v delovni organizaciji in za čim boljše odnose v njej. Kjer pa OOZK in njeni člani ne delajo enotno, tudi organi samoupravljanja ne delujejo pravilno, niti ne vplivajo na dobro reševanje problematike delovne organizacije, kaj šele komunalne skupnosti.

Zato OOZK največkrat rešujejo probleme bolj formalistično ter nimajo ugleda v delovni organizaciji, še manj pa nazven. Marsikje so težnje, proti katerim pa bi se OOZK vedno morale boriti, da samoupravljanje preide v posvetovalne organe delovnih organizacij, s čemer pa se kratijo pravice delovnih kolektivov za urejanje socialističnih načel. V takih delovnih organizacijah, ki jih predlagajo strokovno tehnične in administrativne službe in se niso poglobile v bistvo sklepa, ki bi mogel imeti pozitivne ali negativne posledice.

Delo OOZK v delovnih organizacijah ni mogoče obravnavati izven stvarnih ekonomsko političnih pogojev v katerih delujejo, temveč je potrebno delovanje OOZK analizirati ob upoštevanju dejanskih odnosov, ki vladajo v delovni organizaciji in ne po posplošenih, dostikrat skonstruiranih domnevah. Najvažnejša naloga komunistov je vsekakor ugotavljanje celotnega dogajanja v kolektivu in kako po ugotovitvah usmerjajo svoje idejnopolitično delo v samoupravljanju ter v materialnem zadovoljstvu delavcev. Pogosto se še dogaja, vsaj pri nas v Celju, da se OO v delovnih organizacijah lotevajo problemov produktivnosti in proizvodnje predvsem iz tehnično strokovnega in ozko ekonomskega stališča, ne pa iz idejno političnega in družbenega gledišča. Tako delo pa podcenjuje pravo vlogo in naloge dela ZK in jo usmerja na ozko prakticistična vprašanja.

Idejna in politična aktivnost ZK se ne sme omejevati na to, da bi komunisti po nekakšnih dosedanjih receptih reševali probleme. Tak način je v nasprotju z družbenim samoupravljanjem in načeli našega socialističnega sistema. Za komuniste je bistveno, da konkretno analizirajo idejna vprašanja, ki se pojavljajo v vsakem delovnem kolektivu ter na podlagi takih analiz presodijo dejanska dogajanja in usmerjajo svojo idejno in politično akcijo.

Nerazumevanju nalog OOZK sledi zelo pogost pojav stališč do »svojega podjetja«, do »naših« in »Vaših« problemov, ne pa problemov širše skupnosti. Če torej analiz ni, tudi ni dovolj spoznanj notranjih odnosov in odnosov do načina samoupravljanja. Ne ve se koliko in v kakšni smeri se delavci angažirajo v izboljšanju svojega staleža, kakšen je odnos do notranje in zunanje delitve dela in dohodkov, kako sprejemajo nove načine oblike proizvodnje itd.

Zato se tudi OOZK ne zavzema za prepričljivo stališče, ki je pozitivno in izraža dejanske želje neposrednih proizvajalcev.

Ne morejo pa komunisti delovati samo znotraj svoje organizacije, temveč tudi v ostalih samoupravnih organih, kot družbeno političnih in v izven svoje delovne organizacije. Samo tako je mogoče doseči, da se bodo vsi samoupravni organi in organizacije čutile odgovorne za probleme, na katere opozarja neposredni proizvajalec in ne bodo svojo dejavnost zavračali izključno na organizacijo ZK. Če pa OO tega ne razume in ne skrbi za razvijanje samostojnosti drugih družbenih organizacij je nujno, da ljudje pričakujejo rešitve najtežjih problemov izključno od organizacije ZK. To pomeni, da vsako zaostajanje v razvoju samoupravljanja in napredka pogojuje mišljenje, da lahko komunisti vse uredijo in so zato tudi odgovorni. S tem pa se zmanjšuje občutek družbene odgovornosti ostalih samoupravljalcev, njihovih organov in organizacij, komuniste pa izolira. Zato bo odnos med ZK in drugimi družbenimi organi in organizacijami postajal toliko določnejši, kolikor se bodo OO uveljavljale kot idejna usmerjajoča sila, ki deluje zavestno znotraj samoupravnega sistema in nazven. Taka uveljavitev je omogočena predvsem z neposrednim vplivanjem na sestankih, seminarjih ipd. oziroma ostalimi načini obveščanja.

Ena izmed nalog članov ZK v delovnih organizacijah je tudi borba proti poskusom priveligiranja, ki so dostikrat pogojni s članstvom ali celo funkcijo v ZK. To se kaže v več pravicah, saj so zelo pogosti privilegiji pri zasedbi delovnih mest, osebnih dohodkih ali pa celo pri kriterijih za »višje« in »nižje«. Namesto, da bi se oblikoval družbeni ugled člana ZK po osebnih vrlinah, zaradi načelnosti in znanja, si nekateri posamezniki prizadevajo, da bi svoj osebni ugled dosegli z zlorabo organizacije ZK. Ne zavedajo se ali pa se nočejo, da tako kot za nekomuniste in komuniste veljajo družbene norme in oni kot člani ZK nimajo nobenih posebnih pravic. Če bi sploh lahko govorili o kakšnih koli razlikah v družbenem položaju med komunisti in drugimi delovnimi ljudmi, potem so te razlike samo v večjih obveznostih, ki jih imamo komunisti v boju za razvijanje neposredne demokracije in za samoupravne pravice delovnih ljudi.

Morda izzveni moja razprava preveč načelno, vendar stanje v Celju je táko in izgleda, da je tudi marsikje drugje tako! Da bomo mi komunisti svojo nalogo uresničili, v ustvarjanju socialistične družbe, moramo biti kritični do dela drugih, predvsem pa do svojega dela in pri odpravljanju napak, ki zavirajo naš nadaljnji razvoj. Pri kritiki ocenjevanja dela pa bodimo človeški, humani, vendar dosledni in pošteni!

IZDAN JE TEMELJNI ZAKON O DELOVNIH RAZMERJIH

(Nadaljevanje s 7. strani)

treba dokazovati škode do te višine, ker bo delavec za povrnitev do te višine avtomatično obsojen.

To določilo bo brez dvoma odločilno vplivalo na zmanjšanje fluktuacije, proti samovolji nedisciplinirani delavcev, ki jim interesi delovne organizacije niso prav nič mar.

Delavcu lahko preneha delo v delovni organizaciji proti njegovi volji (po odpovedi podjetja), kadar se odpravi njegovo delovno mesto, zmanjša obseg dela, ali ugotovi delavčeva delovna nesposobnost, če ne zadovoljuje zahtevam delovnega mesta na katerem dela. O prenehanju dela delavcu pa odloči delovna skupnost delovne enote oziroma njen delavski svet (delavski svet sektorja), oz. kakor si delovna organizacija v statutu predpiše. Sklep mora biti vročen delavcu pismeno z obrazložitvijo. Proti takemu sklepu ima delavec pravico do pritožbe.

Za kršitev delovne dolžnosti delavcu lahko izreče delovna skupnost opomin, javni opomin, zadnji javni opomin in izključitev iz delovne skupnosti. Dosedanje disciplinske kazni kot so na primer denarna kazen in odstavitev iz položaja odpadejo.

Navedene ukrepe lahko izreka organ podjetja, kakor določa statut. Ukrep o izključitvi iz podjetja lahko izreka le delavski svet s tajnim glasovanjem, za katerega pa se mora izreči več kakor polovica članov. Proti temu sklepu DS pa lahko delavec začne delovni spor.

Zakon postavlja tudi načela o pravici delavca do osebnega dohodka, ki pa je odvisen od delavčevega prispevka, uspeha delovne enote v kateri dela (sektor) in uspeha podjetja kot celote. Kriterije o delitvi si podjetje samostojno postavlja v pravilniku. Delavec mora sprejeti pri vsakem izplačilu pismeni obračun.

Poln delovni čas je 42 ur na teden, do katerega ima delavec pravico. Poseben Temeljni zakon o uvedbi 42-urnega delovnega tedna zavezuje vse delovne organizacije, da v petih letih (do l. 1970) preidejo na 42-urni teden. Najkasneje v enem letu (do aprila 1966) pa morajo sprejeti načrt in program za prehod na 42-urni delovni teden, s katerim bodo predvideni ukrepi, kako se bo načrt in program uresničil in kako se bo spremljalo in analiziralo uspehe dela in poslovanja, ki jih bo doseglo podjetje v krajšem delovnem času oziroma tednu. Izredno je zanimivo določilo zakona za tako imenovane sezonske delavce. Zakon namreč določa, da delavec, ki prebije na delu brez presledka najmanj štiri mesece v letu in opravi pri tem več ur dela kot znaša polni delovni čas za to dobo, lahko zahteva, da se mu te ure preračunajo na delovne dneve s polnim delovnim časom. Tako izračunani delovni dnevi se delavcu vštejejo v delovno dobo. Praktično se bo delavcu štelo 9 mesecev dela za 1 leto delovne dobe, če je v teh 9. mesecih opravil dovolj delovnih ur.

Zanimivo iz stališča dobrega gospodarjenja je za našo gradbeno dejavnost določilo, da sme podjetje razporediti delovni čas tako, da je redni delovni čas na primer poleti dalji od 42 ur na teden, zato pa v zimski dobi krajši. Važno je le, da v teku enega leta ali krajši obračunski dobi delovni čas ne presega 42 ur na teden. Zakon ne pozna več nadurnega dela. Določa pa, da mora gospodarska organizacija določiti v svojem statutu, kdaj je delavec dolžan delati tudi dalj kot poln delovni čas. To pomeni, da mora delavec delati dalj kot reden delovni čas, če zadene podjetje nesreča, ali se nesreča pričakuje, da se dokonča že začeto delo, da se prepreči kvarjenje surovin ali materiala, da se odvrne okvara na delovnih sredstvih. V teh primerih sme delo nad polni delovni čas trajati kolikor je nujno potrebno, da se odvrnejo ali preprečijo škodljive posledice.

Podrobneje mora to določiti delovna organizacija v svojem statutu.

Kakor je mogoče razbrati iz navedenih primerov, je Temeljni zakon o delovnih razmerjih predpisal res samo temeljne pravice in dolžnosti iz delovnih razmerij. Vse podrobnosti in konkretne rešitve pa prepušča delovnim organizacijam, da si jih same predpišejo s svojimi samoupravnimi akti.

Ta članek ima še posebej namen opozoriti člane kolektiva na izredno važnost pri obravnavanju posameznih samoupravnih aktov, da bodo le-ti služili interesom kolektiva in ščitili pravice poedinca.

Spričo tako obsežnega predstoječega dela je zakon določil, da je sedanje predpise vskladiti z novimi v teku enega leta.

Do vskladitve pa sprejme delavski svet podjetja sklep kako se bo uporabljalo posamezna določila.

Franjo Čevnik

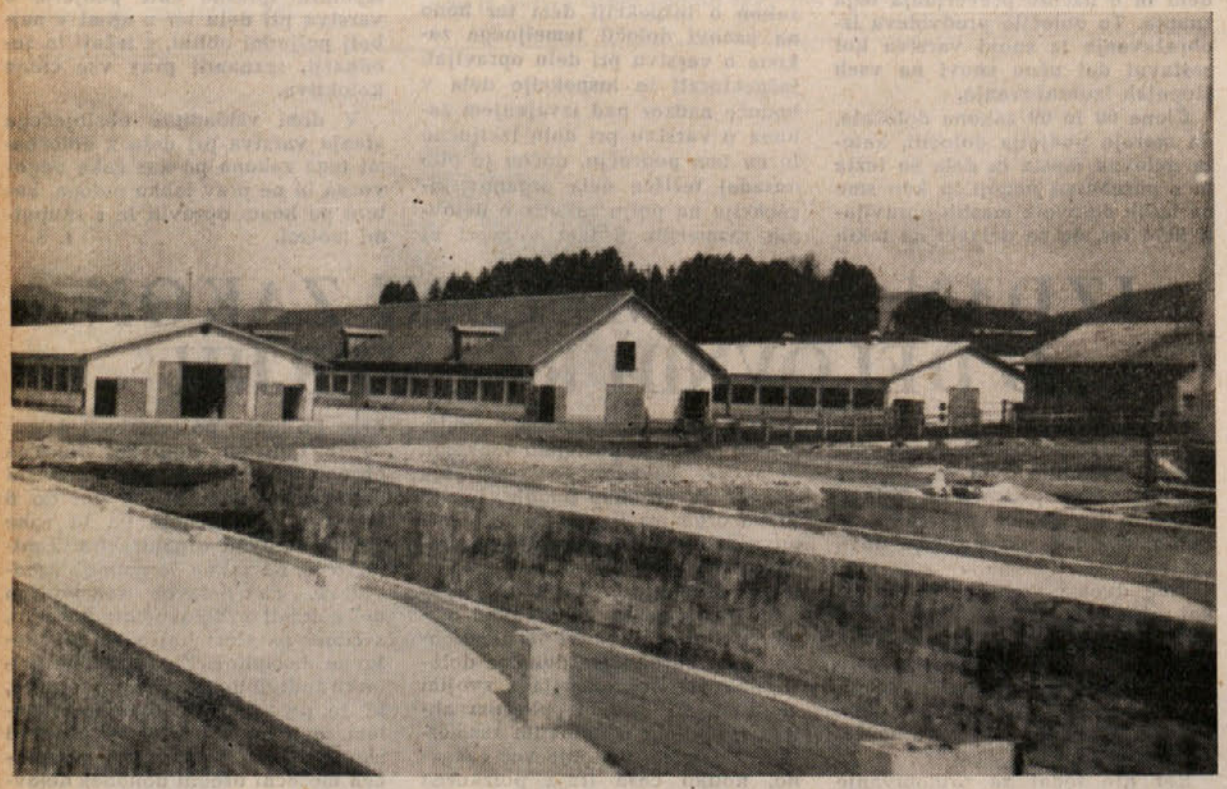

Pred hlevi so zgrajeni štirje koritasti silosi. V en silos lahko silirajo 1000 m³ silaže, za kar je treba pokositi 90 ha travnika. Vse stene vidnih površin betonov smo morali prepleskati s kislinoodpornim premazom »bitocid« — izdelek Izolirke.

Rešitev nagradne enačbe iz št. 4—5:

DVAJSETA OBLETNICA OSVOBODITVE

PREKLIC

Podpisani ŠPLAJT Mijo, železokrivec, preklicujem govorice, ki sem jih raznašal med člani kolektiva »Ingrad« zoper OLENŠEK Vilija — kontrolorja bolnikov, češ, da me je prijavil postaji LM v Celju, ker sem vozil motorno kolo brez vozniškega dovoljenja.

Olenšku se opravičujem in zahvaljujem, da zoper mene ni sprožil sodnega postopka.

Šplajt Mijo

Glasilo »INGRAD«
Naklada 1500 izvodov
Izdaja gradbeno industrijsko podjetje »Ingrad« v Celju
Odgovorni urednik Franc Vitanc
Tehnični urednik Darko Maligoj
Urejuje uredniški odbor
Tiska ČP »Celjski tisk« v Celju
LETNIK XIV, ŠT. 6—7
JULIJ 1965